

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cel G-le a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY fost magistrat, jurisconsult în Cluj	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris
Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare				
Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris				
" " " Polonia: Profesor EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia				

ABONAMENTUL
Un an p.B-ci, Case Com. și Autorit. 1000 lei
" Avocați 700 "
" Magistrați 600 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ
In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București Strada Artel No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 18/29

Cu acest număr încheiem anul 1925.
Numărul viitor, conform tradiției, va apare cu
data de Vineri 1 Ianuarie 1926.

S U M A R

— *Legea accelerării judecăților. Cine trebuie să îndeplinească formalitățile prevăzute de art. 38 din legea accelerării judecăților la apelurile venite dela judecătorii de ocol, judecătorul de ocol sau președintele Trib.?* de d-l judecător George Vasiliu;

— *Observațiuni privitoare la aplicarea Cap. IV („Dispozițiuni Comune”) din legea accelerării judecăților din 19 Mai 1925, de d-l avocat M. Vitzu.*

— *Se aplică art. 54 din legea accelerării judecăților, la judecătorii de ocoale?* Art. 26 și 19 al. 8 legea timbrului, de d-l judecător Emil Naum;

— *Poate un condamnat în lipsă, care nu a format opoziție sau un oponent căruia i s'a respins opoziția ca nesustinută, să exercite recursul la Consiliul de revizie permanent al armatei? Și care este termenul util care poate să-l exercite?* de d-l Locot. Dimitrie D. Athanasii.

— *Manual de Droit international privé par André Weiss, dare de seamă (urmare și finit) de d-l Prof. Alfred Juvara;*

JURISPRUDENȚĂ:

— *Curtea de Casație s. III: B. Laver cu Soc. Grânăria Italiană. (Dacă există drept de recurs contra unei deciziuni, dată de Curtea de apel, ca instanță de trimitere în urma Căsării decizii pronunțate asupra unei hotărâri a Camerei arbitrale? Art. 103 Constituție).*

— *Curtea de Casație, complet permanent, pentru verificarea titlurilor de proprietate în Dobrogea nouă: Enache Bujilov cere verificarea titlurilor sale de proprietate. (Dacă în lipsă de act din partea pretinsului autor, se poate uni stăpânirea lui cu actualului deținător pentru dovedirea stăpânirii „mirie”? Art. 114 legea din 1924 pentru Dobrogea nouă. Act de cumpărare prevăzând suprafața și vecinătățile. Stăpânirea peste suprafața din act dar în limitele vecinătăților. Admisibilitatea probei cu martori în dovedirea ei. Art. 246-248 legea bulgară pentru oblig. și contracte, 1329 și 1334 C. civ. rom.; 326 Pr. civ. bulgară și 110 din legea din 1924 pentru Dobrogea nouă.*

— *Trib. Oradea Mare: Dem. Sav și Todan Antița cu Gele Ponte. (Apel declarat la prima instanță mai înainte de 15 Sept. 1925 și înreg. la instanța de apel după această dată. Dacă urmează a fi judecat conform vechii proceduri sau conform legii de accelerarea judecăților? Art. 58 al. 2 legea accelerării jud. din 1925), cu o Notă de d-l avocat M. Vitzu;*

— *Trib. Romanai: I. S. Cojocaru și alții cu Maria Mavrodin (Dacă coproprietarul are exercițiul acțiunii posesorie? Art. 1846 și 1847 C. civ.).*

LEGEA ACCELERĂRII JUDECĂȚILOR

Cine trebuie să îndeplinească formalitățile prevăzute de art. 38 din legea accelerării judecăților la apelurile venite dela judecătorii de ocol, judecătorul de ocol sau Președintele tribunalului?

În *Curierul Judiciar*. Nr. 30-13 Sept. 1925 pag. 467 și Nr. 37 din 31 Oct. 1925 pag. 583, am citit articolele d-lui avocat N. I. Ioanin și a d-lui Hariton Udrea, magistrat, cel dintâi intitulat „*Observațiuni asupra legii accelerării judecăților*”; iar al 2-lea „*Unde se introduc apelurile contra cărților de judecată civile sau comerciale sub legea de accelerare a judecăților?*”

Articolele citite și recitite, totuși n'am putut extrage o soluție, care să aibă cel puțin aparența unei juridice, ce-ar putea servi ca un început de norma magistraților și avocaților, în cazurile ce se ivesc zilnic, mărginindu-se autorii a comenta numai textul art. 38 din legea accelerării și 104 leg. judec. de ocoale, lăsându-se totul în sarcina instanțelor judecătorești, a rezolvă chestiunile, pe cale de jurisprudență.

Voi căuta să-mi spun și umila mea părere, prin punerea la punct a sus menționatei chestiuni, cu textele ce le am la îndemână, cu interpretarea ce trebuie dată textelor și înlocuirea lacunelor existente. Rămânem fixați, că în conformitate cu art. 53 al. a din legea accelerării judecăților, care spune că: „materii pentru cari s'a instituit o procedură specială, nu se aplică legea... etc. așa cum e legea judecătorii de ocoale, ce-și are procedura ei specială, decât în cazurile când ne raportăm la dreptul comun adică la legea accelerării.

Rămânem de asemenea fixați, că legea judec. de ocoale, fiind o lege specială, își păstrează de asemenea termenele, căile de atac și locul unde se îndreaptă aceste căi de atac în conform. cu art. 104 leg. judec. de ocoale ce spune că: „apelul se declară de părți la grea judecătorei, care a pronunțat cartea, la tribunalul județului sau secretarul comunal”.

Aceasta e regula generală, ce se aplică în toate

materiile civile, comerciale și penale, neputându-se deduce altfel din art. 98 leg. judec. de ocoale, că pentru civile și comerciale s'ar îndreptă direct tribunalului, pentru că legiuitorul în art. 98 n'a făcut altceva decât a generalizat instanța competentă de judecată a apelului, fără a face vreo distincție între cauzele civile, comerciale și penale. (În acest sens C. Botez pag. 387 vol. 2).

Stabilind locul unde se îndreaptă apelurile contra cărților de judecată, să vedem cine îndeplinește formalitățile prevăzute de art. 38 leg. accelerării (adică să ordone comunicarea duplicatelor după apel, a copiilor după acte, etc. intimărilor) judecătorul de ocol, care ar îndeplini rolul ce-l are președintele de Tribunal, pentru apelurile ce trebuiesc înaintate C. de apel, sau numai președintelui de tribunal?

În lege nu se spune nimic, e o lacună a legiuitorului, deși în Desbaterile Senatului se propusese un aliniat nou sub art. 38 care spunea: „*judecătorii dela judecătoria au aceleași îndatoriri pentru apelurile introduse în contra cărților de judecată*” însă a fost suprimat de comitetul delegaților.

Este cunoscut că apelurile introduse contra cărților de judecată, se adresează fie grefierului sau judecătorului, (nefiind o nulitate a introducerii apelului) printr-o petiție ce se înregistrează pentru a fi în termen; iar apelul propriu zis e atașat la această cerere, adresat către președintele trib. respectiv, unde se pun motivele și condițiunile cerute de art. 35 din legea accelerării, corespunzător art. 98 al. 2 leg. jud. ocoale și 60 leg. jud. ocoale.

Petiția însoțită de apel, primită de grefa judecătoriei, o înregistrează și apelul îl înaintează președintelui tribunalului, care în conf. cu art. 38 din leg. accelerării îndată ce primește apelul, ordonă ca partea interesată să comunice intimărilor duplicate de apel, copii de pe acte... etc., tot așa cum de altfel se rezolvă și apelurile ce se fac asupra sentințelor tribunalelor către C. de apel cu singura deosebire, că pe când la apelurile primite de la judecătoria, președintele Tribunalului, după îndeplinirea formalităților, procedează și la judecarea lor, pe câtă vreme pentru apelurile C. de apel, președintele tribunalului îndeplinește numai formalitățile cerute de art. 38 leg. accelerării, iar pentru judecată le înaintează C. de apel spre a le judeca conf. cap. 3 din leg. accelerării. Că formalitățile cerute de art. 38 leg. accelerării se aplică și apelurilor dela judecătoria, se stabilește cu suficiență din dispoz. art. 53 din leg. accelerării în care se vorbește de aplicarea legii și de tribunalele ca instanță de apel, precum și din art. 58 leg. accelerării în care se spune că în apel se judecă după legea accelerării ce a intrat în vigoare dela 15 Sept. 1925.

GEORGE VASILIU

Judecător de sedință trib. Olt

OBSERVAȚIUNI

privitoare la aplicarea Cap. VI („Dispozițiuni comune”) din legea accelerării judecăților
(19 Mai 1925)

Dispozițiunile prevăzute în Capitolul VI, sunt ele aplicabile și pricinilor care se vor găsi pendinte înaintea judecătorului de ocol?— Nu vorbim de cele prevăzute în art. 52 cari privesc exclusiv recursurile la Înalta Curte de casație și justiție.

Este vorba de posibilitatea ce se dă părților de a cere instanței la începutul ședinței amânarea proceselor cari nu sunt în stare a fi judecate și nu dau loc la discuțiuni (art. 44 al. 2); amânarea proceselor prin acordul comun al părților nu se poate admite decât o singură dată în cursul unei instanțe (art. 45); dispensarea de a se mai cită în tot cursul instanței partea care a fost prezentă la o înfățișare în persoana sau prin procurator cu urmările riguroase prevăzute de art. 461 acoperirea oricărui viciu de procedură prin prezența părții (art. 47); normele după cari se acordă cheltuelile de judecată în general și onorariile advocaților (art. 48); în sfârșit modul de calcul al procentelor legale indicat de art. 49 din legea care a abrogat art. 1589 c. civil (legea din 10 Decembrie 1882).

Am remarcat în studiul făcut asupra noii legi de procedură (1) că, printre multele curiozități ale dispozițiunilor ce cuprinde este și aceasta: de ce procesul care va merge în prima instanță la judecătoria de ocol (azi cu o competență mult mărită, să fie supus unui regim de legiuiri considerat ca învechit și sortit să lungască la nesfârșit judecățile, iar la instanța superioară (apel la Tribunal), să fie judecat după o lege modernă și superioară celei vechi. De ce, la Judecătorul de Ocol să ne luptăm cu vechile și multiplele discuțiuni de procedură; să nu avem dreptul să cerem, când ni se cuvine bine înțeles, cheltuelile de judecată, prevăzute în legea de procedură din 1925? Mai mult, este posibil ca judecata să aplice art. 1589 c. civil abrogat prin art. 49 din noua lege? Înaintea acestei instanțe partea să nu aibă dreptul decât la dobânzi de 5 sau 6 la sută, după cum se va judecă într-o afacere civilă sau comercială, rămânându-i dreptul ca să repare, pierderea suferită prin apelul ce-l va face la Tribunal?

Am citit de asemeni cu multă nedumerire cuvintele d-lui Ministru al Justiției rostite în Senat cu ocaziunea desbaterii articolului 44 (Ed. of. pag. 273 col. I). „În interesul justei interpretări și aplicațiuni a Capitolului VI, intitulat „dispozițiuni comune”, țin să lămuresc că sunt sub acest capitol dispozițiuni cari urmează să se aplice la toate instanțele judecătorești, prin urmare și la judecătoria. Astfel intră în această categorie dispozițiunile de sub art. 44, 45, 47, 48, 49, 50 și 51”.

„De asemenea pentru a nu mai face o nouă declarațiune la art. 55, declar de pe acum că acest art. 55, ca și art. 56 se aplică și la judecătoria”.

Când cercetam legea, și verificam lucrările parlamentului, m'am oprit la aceste declarațiuni și am tot cugetat, ce soluțiune poate da interpretul și ce hotărîre va lua judecătorul. Ar fi fost un singur lucru de spus. Am nădărdit însă că alții mai autorizați decât scriitorul acestor rânduri vor da problemei deslegarea care o merită. Până în prezent însă nimeni nu s'a ocupat de această chestiune.

Ne vom încerca să rezolvăm problema, și dacă soluțiunea la care ajungem nu este legală, rugăm pe cei mai competenți să găsească alta și să o propună.

Iată un reprezentant al puterii executive care vine în Parlamentul Țării și propune un proiect de lege privitor la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială pentru înlesnirea și accelerarea judecăților înaintea Tribunalului și Curților de Apel.

În acest proiect pentru a-i determina mai bine sensul și aplicarea prevede un text special prin care arată că se aplică numai înaintea Tribunalului și Curților de Apel. Deci nici vorba de judecătoriile de ocoale cari au fost lăsate sub vechiul regim.

Legiuitorul însă în dorința de a face mai bine, în elanul său, uită că legea nu este destinată judecătorului de ocol și introduce dispozițiuni cari nu pot să nu fie aplicabile și acestor instanțe judecătorești. Vorbesc pentru o justiție bine organizată. Fiindcă după cum arăt mai sus, de ce de pildă Judecătorul de Ocol să acorde părții câștigătoare dobânzi de 6

1) Legea din 19 Mai 1925. Observațiuni critice. Edit. „Adevărul”, București.

la sută în materie comercială, când altele mai potrivite vremurilor de față a găsit legiuitorul că trebuiesc să-i fie acordate?

Propunătorul legii își aduce aminte însă de această inadvertență. Și în loc să modifice textul proiectului, ceea ce avea posibilitatea să o facă necondiționat, fiindcă puterea lui era nemărginită, declară că anumite articole se vor aplica și la judecătoria.

Ne întrebăm: Ce valoare, ce putere legală au aceste declarațiuni? Are dreptul un judecător să aplice la o instanță judecătorească nevizată de noua lege, texte pe baza unor declarațiuni făcute de chiar autorul legii în Parlament?

Unde va găsi judecătorul temeiul ca să echivaleze o declarațiune, fie chiar ministerială, cu un text de lege, care SINGUR a fost votat de ambele corpuri legiuitoare, sancționat de Rege și publicat în „Monitorul Oficial”.

Nu putem rezolva problema decât într'un singur fel, oricât de paradoxală s'ar părea situațiunea. Judecătorul de Ocol nu va putea aplica — din Capitolul VI Dispozițiuni comune — în cărțile sale de judecată, decât numai art. 48 al. 2 și art. 49 din legea din 19 Mai 1925. (Pentru art. 48 al. 1 facem rezervă, față de dispozițiunile art. 93 din legea judecătoriilor de ocoale, care nu a fost abrogat). Aceasta pentru motivul foarte simplu că menționatele texte au abrogat și complectat articolele corespunzătoare din c. civil (art. 1589) și pr. civilă. Și cum nu se pot imagina acțiuni în Justiție cari să nu se termine cu o condamnare la dobânzi și cheltueli (afară de ipoteza unei tranzacțiuni), Judecătorul de Ocol va trebui să aplice art. 48 al. 2 și 49 ca o consecință a sancțiunilor prevăzute de art. 57 (care nici el nu este complet, fiindcă de dispozițiunile Codului Civil nu vorbește) din lege.

Cât privește celelalte articole din capitolul VI: art. 44 al. 2, 45, 47, 50 și 51. — declarațiunea formală a propunătorului legii, cu regret trebuie să o punem de o parte, și să decidem potrivit principiilor de drept care guvernează normele interpretării unei legi, — că rămân neaplicabile la judecătoriile de Ocoale.

Ce valoare au din punct de vedere al puterii legale declarațiunile d-lui Ministru al Justiției?

A interpreta o lege înseamnă meșteșugul de a determina adevăratul înțeles al conținutului formulei alcătuite de legiuitor.

Cercetarea ce se face pentru a determina sensul adevărat al legii, „présente dans toute sa simplicité lorsque le texte est clair et aucun doute ne s'élève sur sa portée d'application”.

„Mais lorsque cette concordance n'est pas parfaite est que la formule employée laisse quelque doute sur l'intention du législateur, soit au point de vue du sens même de la règle qu'il a entendu établir, soit au point de vue de son champ d'application, il faut rechercher sous l'imperfection des termes, l'exacte pensée qui les a dictés (Introduction à l'étude du droit civil, Henry Capitant pag. 59, 66).

Numai dacă nu aflăm adevărul din formula textului, urmează să ne adresăm lucrărilor preparatorii, c'est-à-dire aux documents officiels qui ont accompagnés l'élaboration de la loi, exposé des motifs, discussions devant les Chambres, rapports, etc. pourront être utilement consultés. (Eod. loc. 67).

Prin urmare, nu trebuie să ne ducem și să consultăm aceste lucrări preparatorii decât dacă textul nu este clar. „Il semble que les études ou discussions, qui ont accompagnées l'élaboration du texte legal, devraient rester à peu près indifférentes à son interprétation.

Il n'en est rien cependant, et l'abus, souvent fait par notre doctrine française, des inductions tirées de ses matériaux législatifs, démontre, une fois de plus, quel empirisme incohérent domine actuellement toute notre méthode. (Méthode d'interprétation et sources en droit privé positif, par François Geny: I. parag. 104 pg. 293).

Care este situațiunea legii ce voim să o interpretăm?

După cum am arătat atât titulatura ei cât și articolul 53 este formal, textul legii cât se poate de clar. Mai avem dreptul și judecătorul este autorizat în această situațiune să recurgă la lucrările preparatorii, nu pentru a determina adevăratul sens al conținutului formulei care nu are nevoie de nici o lămurire, ci pentru a putea extinde legea la instanțe, altele decât acelea pentru care a fost creată?

Oricâtă autoritate ar avea declarațiunile d-lui Ministru, această manifestare de voință nu echivalează cu un text de lege înaintea căruia judecătorul trebuie să se plece și să-l aplice.

Pentru că doctrina în mod unanim este de părere: qu'il ne faut pas attacher à ces documents une importance excessive. Car, bien souvent ils ne révèleront que l'opinion isolé de telle ou telle personnalité... (Capitant, eod. loc. pg. 67).

On se tromperait donc gravement en considérant les opinions émises au conseil d'Etat ou au tribunal comme un commentaire officiel de la loi. Quant aux discours des orateurs du gouvernement, ils offrent encore moins de garanties, et de nombreuses erreurs ci-rencontrent. (Tr. th. et. pr. de droit civil: Baudry Lacantinerie Fourcade: I. parag. 261 pg. 175 ed. 1896).

Laurent se întreabă dacă tot ce s'a spus în consiliul de Stat trebuie să fie considerat ca un comentariu autentic al codului civil. Dacă ar fi așa adaogă autorul, ar trebui să ne găsim adesea în fața unor comentarii contradictorii. Și mai departe: „Rien donc de plus sage que ce que dit Zahariae:” on ne saurait assimiler à une interprétation authentique les opinions émises au sein du conseil d'Etat, lors même qu'elle aurait été adoptée”. Citează apoi din lucrarea lui Delisle asupra interpretării legilor un exemplu remarcabil de ce zice jurisconsultul german. Consiliul de Stat a adoptat articolul 915 după o explicație detaliată dată de unul din consilieri. Or, explicația contrazice textul. Ce facem? S'a lăsat explicația deoparte și s'a considerat întotdeauna textul legii „à sa lettre claire et formelle”.

Discursurile oratorilor guvernului oferă și mai puțină garanție, ele n'au altă autoritate decât aceea care le-o dă numele oratorului (F. Laurent, I. parag 275 pg. 348, 349).

Autorul legii se găsește la Senat, când în mijlocul desbatelor asupra art. 44 a făcut declarațiunile arătate, fără să ceară cum avea dreptul, fie modificarea titlaturei legii sau complectarea articolelor care voia să le dea o aplicațiune mai mare decât cea prevăzută în formula însuși a proiectului de lege.

Mai mult, se votează proiectul de Senat fără nici o modificare, — se înapoiază în Adunarea deputaților care votează proiectul amendat de Senat, fără ca textele a căror aplicare a voit D. Ministru al Justiției să o extindă și la Judecătorul de Ocol să sufere vre-o modificare în forma în care au fost votate.

Pentru aceste considerațiuni, credem că legea urmează să fie aplicată așa cum a fost votată și promulgată. Sfera ei de aplicațiune, „imperium” acestor dispozițiuni legale nu poate depăși limita instanțelor pentru cari a fost creată. Dincolo, nu are putere decât numai în măsura și locul unde va găsi că același legiuitor a desființat o dispozițiune de care nu ne putem dispensa în mersul unei acțiuni pentru pretențiuni bănești. Și hotărârea nu se pronunță, după normele generale ale codului de procedură civilă, fără ca judecătorul să nu soluționeze și chestiunea dobânzilor, cel puțin în materie comercială (art. 43 c. com.), și cheltuelile de judecată. Altfel persoanele cari se judecă la judecătorul de Ocol și-ar vedea drepturile desființate, drepturi recunoscute de legile Țării, și menținute încă.

Se aplică art. 54 din legea accelerării judecăților, la judecătorii de ocoale?

Art. 26 și 19 al. 8 din legea timbrului

Înainte de judecătoria de ocol Ghimpați-Vlașca, s'a ridicat și susținut următoarea temă: dacă valoarea pricinii între suma de 5.000 lei (e vorba de procesele ce se judecă după intrarea în vigoare a legii de accelerare), citațiile și actele de procedură trebuiesc supuse la taxa de 10 lei, conform art. 54 din legea dela 19 Mai 1925, sau la aceia de 5 lei prevăzută de art. 19 din legea timbrului?

În sprijinul tezei că art. 54 legea accelerării nu s'ar aplica, s'ar aduce următoarele argumente:

1. Că art. 54 cuprinde dispoziții de fiscalitate relative la cereri și acte de procedură și la punctul 1 al acestui articol se limitează precis sfera de aplicare a lui: numai la tribunale și curți și nici decum la judecătoria; ori, având în vedere marele principiu că legile fiscale și penale sunt de strictă interpretare, judecătorul ar comite un abuz dacă ar întinde dispozițiile acestui articol și la judecătoria.

2. La aceasta se adaugă și intenția legiuitorului reliefată în a sa expunere de motive când zice: „prezintăm proiectul alăturat care își propune să modifice procedurile civile și comerciale în ce privește intentarea acțiunilor și judecarea lor înaintea tribunalelor și curților“, iar nici decum și a judecătoriilor, unde rămân regulile anterioare — adăugăm noi.

3. Apoi, abrogarea din art. 69 din legea accelerării, cu tot aerul de generalitate pe care-l are, nu poartă asupra dispozițiilor din legea timbrului de cât în ceea ce privește tribunalele și curțile, conform intențiunii exteriorizate de legiuitor, iar nu și în ce privește judecătoriile care se conduc după un complex de dispoziții aparte și de sine stătătoare.

4. Că așa fiind, ajungem la următoarea concluzie logică: art. 69 legea accelerării a abrogat art. 19 legea timbrului numai atât cât poartă asupra cererilor și actelor de procedură înaintea tribunalelor și curților, dar nu și privitor la judecătoria, față de care continuă a fi în vigoare.

Și că ceea ce s'a modificat din art. 26 legea timbrului e numai limita dela care începe să se aplice art. 19 legea timbrului, adică 5.000 lei, pentru că un articol expres din legea accelerării, art. 59, a modificat competența în primă și ultimă instanță dela 1.500 lei, la 5.000 lei; așa dar, când valoarea pricinii trece de această sumă, se vor supune actele de procedură la taxa de 5 lei și nu de 10 lei.

Față de această construcție juridică ce are la bază, în afară de marele principiu „poenalia et fiscalia“, însăși intenția legiuitorului din expunerea de motive, se opune un alt sistem contrar, după care art. 54 legea accelerării are aplicare și la judecătoria în caz când valoarea pricinii trece de 5.000 lei.

În adevăr, ceea ce se impune interpretării juristului nu este nici voința legiuitorului dacă ea nu rezultă din înseși taxele prin care a voit să-și concretizeze intenția, nici din circularele pe care onor. Minister le dă întru explicarea legii, ci, singurul lucru de care trebuie să se preocupe interpretul este spiritul legii ieșit din analiza textelor așa cum se prezintă. Ori, iată situația:

1. Articolul 26 din legea timbrului arată clar că: „Sunt supuse la taxele prevăzute pentru tribunale...

cererile și toate actele de procedură în pricinile mai mari de 1.500 lei.

2. Dar, articolul 26 de mai sus a fost modificat în mod tacit de art. 59 din legea accelerării care specifică suma de 5.000 lei drept competență în primă și ultimă instanță la judecătoria, de unde, până acum competența aceasta fusese de 1.500 lei. Așa dar în articolul 26 trebuie citit 5.000 lei în loc de 1.500, vechia competență.

3. Un fapt peste care nu se poate trece cu vederea, însă este legătura strânsă ce există între art. 26 și art. 19, ambele din legea timbrului: îndată ce o pricină, la judecătoria, trece de competența în primă și ultimă instanță, adică de 5.000 lei (cu începere dela 19 Mai 1925), taxele la cererile și actele de procedură încetează de-a mai fi acele pentru judecătoria, trebuind să se aplice acele dela tribunale.

Care sunt aceste taxe? Adică taxele dela tribunal? Mai sunt ele acelea arătate de art. 19 legea timbrului? Nu. Ele au fost abrogate prin art. 69 legea de accelerare și fixate la quantumul de 10 lei prin art. 54 aceiaș lege.

S'ar putea susține, oare, că art. 19 legea timbrului e abrogat numai în ce privește actele de procedură la tribunale? Dar, s'ar ajunge la situația imposibilă și trasă din simple argumente de logică, contra textului precis al articolului 69 legea de accelerare, ca: o dispoziție legală să fie abrogată și neabrogată în aceiaș situație de fapt, avându-se doar în vedere instanța înaintea căreia se judecă pricina.

Și apoi, chestiunea abrogării pusă astfel e în afară de cazul nostru. E mai mult o chestie de legiferare decât de interpretare.

Un singur lucru interesează cazul nostru: dacă pricina trece de 5.000 lei, la judecătoria, trebuiesc aplicate, actelor de procedură, taxele dela tribunale, căci așa impune art. 26 legea timbrului. Dar taxele dela tribunale fiind fixate de art. 54 din legea accelerării la 10 lei pentru actele de procedură, vom aplica și la judecătoria aceste taxe.

Cum însă nu toți domnii colegi, fie magistrați, fie avocați, sunt de acord asupra acestei chestiuni, ar fi bine ca onor. Ministerul să vie cu o interpretare ulterioară care să-i edifice.

Ghimpați, 24 Noembrie 1925.

EMIL NAUM
Jude-Ajutor

CHESTIUNI DE JUSTIȚIE MILITARĂ

Poate un condamnat în lipsă, care nu a format opozițiune, sau un oponent căruia i s'a respins opoziția ca nesusținută, să exercite recursul la Consiliul de Revizie Permanent al Armatei? Și care este termenul util în care poate să-l exercite?

Iată două chestiuni cari trebuiesc stabilite pe cale de jurisprudență constantă de Consiliul de revizie permanent al armatei.

Art. 173 din Codul de justiție militară spune:

„Când e vorba de un fapt, calificat de legi ca delict și acuzatul nu este de față, se judecă în lipsă.

„Hotărârea dată în formă ordinară, se trece în ordinul de zi al Pieței, se afișează la ușa localului unde rezidă Consiliul de Război și se face cunoscut acuzatului sau se lasă la domiciliu.

„În 5 zile dela încunoștințarea făcută lui, și încă 2 zile pentru fiecare 5 miriametri, acuzatul poate forma opozițiune.

„Dacă a trecut acest termen fără a forma opozițiune hotărârea se socotește dată contradictoriu“.

Analizând acest articol vedem:

1. Legiuitorul a înțeles ca să pedepsească pe infractorul care nu se prezintă și dă dovadă că e rebel legii, judecându-l în lipsă, când e vorba de un delict.

2. Să facă ca această condamnare să fie notorie și a dispus afișarea ei și comunicarea sau lăsarea ei la domiciliul condamnatului.

3. Să-i dea o cale de retractare — opoziția — punându-l în situațiunea să roage reverentios aceiaș instanță care l'a condamnat să-l judece din nou, — bine înțeles că de data aceasta în mod contradictoriu.

4. Și în sfârșit, legiuitorul și-a luat și măsuri asigurătoare ca în cazul când infractorul condamnat în lipsă nu ar vrea să uzeze de această cale de atac ordinară, prezumând prin aceasta că e mulțumit cu soluțiunea dată, să considere condamnarea ca fiind dată contradictoriu.

Ce se întâmplă încă în cazul când condamnatul a făcut uz de această cale, însă în ziua sorocirei nu se prezintă și nici nu invoacă forța majoră?

Răspunsul e foarte ușor și logic, opoziția i se respinge ca nesustținută și ca atare prima hotărâre se consideră ca dată contradictoriu.

Se naște întrebarea dacă un condamnat în lipsă care a uzat sau nu de calea opoziției și nu s'a prezentat pentru a și-o susține, mai poate uză de calea extraordinară de atac, recursul?

Credem că da, și iată pentru ce:

1. Prima hotărâre fiind socotită ca dată contradictoriu se zice că este o hotărâre definitivă de condamnare și nu una preparatorie, — orî știut este că competența Consiliului de revizie al amatei este de a judeca hotărâri definitive, afară de aceasta, *recursul este o cale de reformare*.

2. O hotărâre socotită ca dată contradictoriu, nu mai este susceptibilă de nici o altă cale de atac ordinară, pentru că în contra hotărârilor date de instanțele militare nu există apel și deci *desinvestește instanța de fond*.

3. Toată legislația țării noastre are la bază *principiul celor 2 jurisdicțiuni* și chiar spiritul Codului de Justiție militară este în acest sens, căci art. 137 din acel codice zice:

„Termenul de 24 ore, acordat condamnatului, spre a face recurs la Consiliul de Revizie, se socotește dela expirarea zilei când i s'a citit hotărârea“.

Și aici textul e categoric căci spune: „termenul acordat condamnatului, și deci nu distinge la care condamnat se referă; — și acolo unde legea nu distinge, nici noi nu putem să distingem, — și prin urmare legiuitorul a vrut să pedepsească pe cel ce e rebel legii decăzându-l din dreptul de a-și admînistra probele în fond și lăsându-l la discreția hazardului, dacă în deciziune se găsește un viciu de procedură care ar izbi de nulitate sentința.

4. Și, în fine, un ultim considerent peremptoriu e art. 404 din Procedura penală:

„Deciziunile Curților, sentințele Tribunalului, date în materie criminală, corecțională și polițienească și în contra cărora nu mai există nici o cale (de atac) ordinară de reformare...

vor putea fi anulate în următoarele cazuri și după recursurile făcute...“.

Și care devine aplicabil jurisdicțiunei militare art. 189 din Codul de justiție militară.

Și dacă legiuitorul nu a distins, cu ce drept se va putea ridica unui condamnat un drept care îi este consfințit prin însăși constituție, și cum îl vom putea priva de acest grad de jurisdicțiune?

Deci un condamnat în lipsă care a uzat sau nu de dreptul de opozițiune pe care i-l acordă legea, poate exercita recurs în contra acestei condamnări.

II. *Dar care este termenul util în care poate exercita recursul?*

Căci, am văzut că, are acest drept cu o singură restricțiune, aceea că legiuitorul îi pune un termen fatal de 24 ore.

De când începe să curgă acest termen; dela pronunțare sau dela comunicare?

Cred că termenul de 24 ore începe să curgă pentru condamnat din momentul expirării zilei în care a luat cunoștință în mod cert de condamnare, și îmi întemeiez această afirmațiune pe următoarele considerente:

1. Am văzut că o hotărâre dată contradictoriu se poate atacă pe cale da recurs.

2. Considerând că unui oponent căruia i s'a respins opoziția ca nesustținută, condamnarea i se socotește ca dată contradictoriu, și astfel fiind calea deschisă la recurs, potrivit dispozițiunilor art. 137 din Codul de justiție militară, care zice:

„Termenul de 24 de ore acordat condamnatului spre a face recurs la Consiliul de Revizie, se socotește dela expirarea zilei când i s'a citit hotărârea“.

Din analizarea acestui text se vede clar că legiuitorul a vrut ca condamnatul să aibă cunoștință de soluțiunea dată procesului său, atunci când spune că termenul de 24 ore începe să curgă dela expirarea zilei când a luat cunoștință de hotărârea instanței de fond.

Deși s'ar putea argumenta per a contrario, adică că legiuitorul a prevăzut aceasta pentru motivul binecuvântat că, acuzatul nu este de față în momentul când se pronunță hotărârea în ședință publică; totuși, acest argument e foarte puțin temeinic și proba este că așa e că, legiuitorul nu a înțeles să pună numai o obligațiune platonică autorităților judecătorești de a comunica efectiv, dispozițiunilor art. 173 din Codul de justiție militară, ci a dorit ca respectarea severă a acestei dispozițiuni să aibă de efect posibilitatea condamnatului de bună credință de a putea să-și formuleze recursul în termenul legii.

De altfel pe baza principiului că unde legea (Codul de Procedură Criminală) tace, se aplică dispozițiunile Codului de Procedură civilă generală, — *găsim aici tranșată în sensul nostru chestiunea, că adică deciziunea unei instanțe nu devine opozabilă și definitivă pentru o parte, decât dela data când a luat efectiv și conform cu legea cunoștință de ea*.

Și ar fi și ilogică și antijuridică concepțiunea că dacă într'un regim mai blând, cum este Codul civil, legiuitorul a înțeles să ia toate mijloacele unei garanții reale pentru partea care urmează a executa o deciziune dată contra ei, — să credem că într'o materie represivă, în care ne găsim, legiuitorul să fi înțeles să trateze și arbitrar și nedrept pe oponentul care nu din vina lui nu a putut lua

cunoștință, căci astel am admite veleitățile legii de a acoperi și turpitudinile posibile.

Adăogăm că nu e locul aplicării principiului roman *nemo censetur ignorare legem*, — pentru că acesta vizează numai împrejurările în care un intimat sau o parte știind că trebuie să se apere în contra unei dispozițiuni a legii, nu se poate scuza arătând că nu a știut cum trebuie să se apere; căci ar însemna în ipoteza că a-i coprinde sub categoria celor de rea credință și pe oponentul care a știut de pedeapsă, dar și pe acela care sincer și real nu a știut, sub aceiași dispozițiune draconică a legii, și aici ne oprește principiul umanitar și juridic *de internis non indicat pretor*.

Locotenent DIMITRIE D. ATHANASIU
Substituit de raportor pe lângă Consiliul de Războiu al
diviziei IV-a

MANUEL DE DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ par ANDRÉ WEISS

DARE DE SEAMĂ

(Urmare și finit).

V.

O chestiune de drept internațional practică este cea cunoscută sub numele de fraudă în contra lelei sau „fraude à la loi” și aparține jurisprudenței franceze.

Chestiunea se prezintă mai cu seamă sub 2 forme:

a) Un francez se naturalizează român numai pentru ca să scape de unele dispozițiuni ale legii sale naționale și face astfel un act juridic pe care legea franceză nu îl permite, așa de exemplu, înainte introducerii divorțului în Franța, ca să poată divorța.

În cazul când tribunalele franceze ar fi chemate să examineze această naturalizare, oricare ar fi forma sub care s'ar prezintă chestiunea dinaintea lor, ele o vor declara nulă, fiind făcută în scopul de a scăpa de dispozițiunile legii franceze, iar actele făcute sub imperiul legii cele nouă, anulate și ele.

b) Art. 170 codul Napoleon, obligă pe francezi, atunci când se căsătoresc în străinătate și cu formele legii locale, să facă publicațiile cerute de lege, în Franța. Sunt indivizi cari se căsătoresc în străinătate, de obicei în Anglia, tocmai fiindcă nu le convine ca să facă publicații, fie pentru a scăpa astfel de controlul acelor cari s'ar putea opune, fie pentru a ține această căsătorie, secretă.

Tribunalele franceze anulează această căsătorie pentru aceleași motive pentru cari anulează și naturalizarea: scopul indivizilor în amândouă cazurile, a fost să scape de dispozițiunile legilor naționale, să fraudeze legea franceză.

Dacă teoria e justă, ea poate să fie generalizată și aplicată în toată materia dreptului internațional privat, argumentarea și interesul fiind același.

D. Weiss cu mulți alți autori pe care-i citează, a combătut întotdeauna, această teorie, cu argumente de ordin practic, care nu au decât o valoare foarte relativă, deoarece se reduc în a spune că e greu de ghicit dacă francezul s'a naturalizat pentru ca să scape de legea lui națională sau pentru alte scopuri. Am răspuns încă de mult că aceste dificultăți sunt imaginare și că în fiecare speță este ușor de văzut care a fost mobilul care a împins pe cineva să se lapede de naționalitatea sa de origină, la care ține fiecare și o revendică cu mândrie în ori și ce ocazie (12).

Interesul dreptului internațional privat, cere în mod imperios, după credința mea, ca astăzi când dobândirea unei naționalități străine este un lucru relativ ușor, iar o simplă călătorie în străinătate și mai ușor, să admitem corectivul jurisprudenței franceze, și să împiedicăm astfel, ca această știință, a cărui scop practic este continuitatea raporturilor juridice, să nu devină grație spiritului inventiv al avocaților, o simplă comedie de salon.

Am avut în țară la noi un exemplu celebru, asupra căruia am atras atenția la timp (13) și care dovedește până la evidență, cum se poate înșela un autor, când se îndărătnicește să susțină o teorie, fără să vrea să mai vadă ceea ce întâmplă împrejurul lui.

Doi soți italieni cer tribunalului nostru să-i divorțeze, iar acțiunea este respinsă pentru bunul motiv că legea italiană nu cunoșteă instituția divorțului. Bine sfătuiți, ei fac formele necesare pentru a pierde naționalitatea de origină, lucru foarte ușor, fără însă a dobândi pe cea de român, lucru foarte greu pe timpurile acelea, și introduc în această situație, o nouă acțiune de divorț, care de data aceasta, este primită deoarece în calitatea lor de „heimatlos” cad sub aplicarea legii românești, în calitate de lege a domiciliului. Este probabil, căci nu am urmărit afacerea, că imediat după desfacerea căsătoriei, indivizii au redevenit italieni și astfel farsa de drept internațional privat, s'a jucat.

Imi permit să întreb pe d. Weiss și pe aceia cari gândesc la fel ce are de câștigat dreptul internațional privat, după un asemenea succes și cum se poate ea tocmai d-sa care a tras atâtea onoruri după urma acestei științe, să nu vrea să înțeleagă că teoria jurisprudenței franceze, este o armă de care nu ne putem trece.

Pot invoca în favoarea acestei teze pe care am apărât-o întotdeauna, autoritatea d-lui Pillet.

VI.

Să sfârșim prin aceea ce ar fi trebuit să începem și să vedem, care este pentru d. Weiss, definiția, na-

12) Dreptul Internațional privat dinaintea tribunalelor românești pg. 204 și urm. *Dreptul* anul 1920 No. 15 p. 170 și urm.

13) *Dreptul* 1910 No. 55.

tura și metoda dreptului internațional privat. Se înțelege ușor că definițiuni sunt multe, s'ar putea chiar spune, că fiecare autor are câte una, dar toate variază între definiția tradițională, care reduce dreptul internațional privat, la știința conflictelor de legi și aceea impusă de programul facultăților de drept din Franța care bagă în cursul nostru două materii de drept intern: naționalitatea și condițiunea străinilor. Pentru d. Lainé, dreptul internațional privat este „le droit qui, après avoir déterminé la nationalité des personnes, règle les rapports des États en ce qui concerne la condition juridique de leurs sujets respectifs, l'efficacité des jugements rendus par leurs tribunaux et des actes reçus par leurs officiers, enfin et surtout le conflit de leurs lois“ (14).

Prima definiție este ușor de înțeles, dar cu totul incompletă, căci lăsând la o parte, naționalitatea și condițiunea străinilor, care după mine pot să lipsească dintr'o definiție, mai sunt o mulțime de acte în lumea internațională care nu intră în cuvintele „conflicte de legi“ cum sunt actele petrecute pe teritoriul unui Stat și invocate dinaintea unui tribunal străin; formulă largă care cuprinde atât chestiunea executărei hotărârilor străine, cât și aceea a drepturilor câștigate, în general. A doua definiție, care este mai degrabă o enumerare a materiilor despre care tratează cursul de drept internațional privat în Franța, este prea lungă, căci atât naționalitatea, cât și condiția străinilor, ar putea prea bine să lipsească dintr'o definiție, cea dintâi fiindcă nu este absolut necesară, cea de a 2-a fiindcă se subînțelege de la sine. Este adevărat că pentru ca să aplici o lege străină în România, trebuie să știi care e naționalitatea părților din proces, dar nu e nevoie să cunoști materia aceasta, mai mult decât celelalte dispozițiuni ale legilor străine, iar când spunem că legea franceză vine în conflict cu legea noastră în materia căsătoriei sau a moștenirii, asta însemnează că am admis mai întâi că francezul are dreptul să se căsătorească în țară la noi, sau să culeagă o moștenire.

Pentru d. Weiss, dreptul Internațional privat este: „l'ensemble des règles applicables à la solution des conflits qui peuvent surgir entre deux souverainetés à l'occasion de leurs lois privées respectives ou des intérêts privés de leurs nationaux“.

În ceea ce mă privește, nu cred în utilitatea prea mare, a definițiunilor și așa fiind nu am nimic de zis, în contra aceleia a d-lui Weiss: faptul că nu vorbește nici de naționalitate, nici de condițiunea străinilor este poate o calitate; pe de altă parte, definiția este destul de largă ca să cuprindă nu numai conflictele de legi, dar și așa zisele drepturi câștigate în bază de hotărâri judecătorești sau orice alte mijloace, obiect principal al dreptului internațional

privat, la care se raportează cuvintele „ou des intérêts privés de leurs nationaux“. Se poate însă să mă înșel, căci în nota 2 din tratatul său elementar, ed. 2-a, pag. 32, unde autorul raportează definiția d-lui Lainé, citim: „Nous ne contestons nullement que les difficiles problèmes que font naître la nationalité, la condition de l'étranger, les effets internationaux des jugements se lient par une étroite affinité au droit international privé et ne pourraient sans dommage en être isolés dans un cours ou dans un livre. Mais si leur solution constitue la préface ou l'épilogue indispensable de son étude, il ne s'ensuit nullement qu'ils se confondent avec lui; dépendant uniquement de la législation interne du pays au sein duquel ils se posent, ils ne mettent pas aux prises deux souverainetés; ils ne soulèvent pas, en général, tout au moins, de conflit international“.

Este adevărat că această notă a dispărut din manualul ed. 8-a dar definiția nu s'a schimbat și așa fiind ar trebui să credem, că pentru d. Weiss, dreptul internațional privat este numai știința conflictelor de legi, definiție absolut incompletă, deoarece drepturile câștigate, care nu dau naștere la nici un conflict propriu zis, sunt tot așa de importante și lucrul a fost dovedit până la evidență de d. Pillet (15). Principalele chestiuni de drept internațional se prezintă de obicei sub forma unui proces intentat de un individ dinaintea tribunalelor străine, iar obiectul acestei științe îl formează interesele particulare ale supușilor diferitelor state, prin opoziție la interesul general al statelor, care face obiectul dreptului internațional public. În aceste condițiuni nu se vede prea bine, ce legătură poate să fie între știința noastră și dreptul internațional; alții au mers până acolo că i-au contestat chiar dreptul să poarte numele de drept internațional privat. Încă de la început, doctrina noastră specială a ținut să stabilească că dinapoia indivizilor a căror interese se dezbat dinaintea unui tribunal străin, stă în realitate Statul căruia acest individ aparține și care nu se poate dezinteresa de soarta lui, așa că în realitate Statele sunt acelea cari vin în conflict, iar nu particularii. Cum însă aproape toți autorii, cel puțin acei francezi, odată principiu pus în introducere și menționat în definiție, se grăbesc să-l uite și să nu tragă absolut nici o concluzie teoretică sau practică, este permis să ne întrebăm: de ce l'au mai stabilit?

La prima vedere ai crede că dreptul internațional privat fiind o ramură a dreptului internațional, trebuie neapărat considerat ca un drept supra național, unul pentru toată lumea civilizată, care nu

14) Lainé, Introduction.. t. I p. 17.

15) „Le droit international privé est la branche du droit public qui a pour objet de fixer la nationalité des individus, de déterminer les droits dont jouissent les étrangers, enfin de résoudre les conflits de lois relatifs à la naissance et au respect des droits“ Pillet și Nibojet Manuel p. I.

depinde de legislațiunea internă a Statelor și se impune judecătorului prin propria lui autoritate până acolo încât acesta este obligat să-l aplice chiar în contra dispozițiunilor legilor sale naționale.

Nimeni nu admite această consecință, nici chiar aceia cari ca d. Pillet și-au dat atâta osteneală să dovedească strânsa legătură între cele 2 ramuri ale dreptului internațional, așa că ne întrebăm încă odată pentru ce atâta osteneală, fără nici un fel de rezultat?

Am să reviu asupra chestiunii atunci când voi studia tratatul d-lui Pillet, d-sa fiind acela care a examinat această chestiune mai deaproape; pentru moment mă mulțumesc să spun că d. Weiss, face parte din categoria celor mulți care se mulțumesc să afirme în introducere și în definiție, că dreptul internațional privat este o ramură a dreptului internațional, fără a trage vreo concluzie teoretică sau practică, și mai exact, fără a-și mai reaminti vreodată în toate cărțile sale, despre acest principiu.

Manualul d-lui Weiss cuprinde 4 părți: naționalitatea, condițiunea străinilor, conflictele de legi, situația străinului dinaintea justiției, adică competența, procedura și hotărârile străine, metoda impusă până la un punct de programul facultăților de drept din Franța.

Naționalitatea care cuprinde mai mult de 1/4 din toată lucrarea, este studiul amănunțit al legilor franceze, chestiune de drept intern (ceea ce nu însemnează de drept privat) și care din punctul de vedere al dreptului internațional privat, propriu zis, nu prezintă nici o importanță.

Se spune de obicei pentru a se justifica studiul așa de detaliat al acestei chestiuni, că nu poți să aplici o lege străină, dacă nu cunoști naționalitatea părților din proces și nu poți să cunoști această naționalitate, dacă nu ai studiat până în cele mai mici detalii, chestiunea naționalității în dreptul comparat. Răspunsul nu are mare valoare, căci ca să aplici o lege străină, trebuie să o cunoști în toate detaliile și în aceste condițiuni un tratat de drept internațional privat ar trebui să înceapă printr'un studiu documentat de drept comparat și să ajungă la 100 de volume.

Naționalitatea este o chestiune de drept intern, mai mult public decât privat, dar tot intern și nu are mai mare raport cu dreptul internațional privat decât cu orice altă ramură a dreptului; mai mult de cât atâta, naționalitatea nu prezintă nici un fel de dificultate în materia noastră, deoarece în caz de conflict, judecătorul aplică în totdeauna dispozițiunile legii sale naționale (16).

A doua parte este condițiunea străinului și ocupă

100 pagini, chestiunea de mare interes pentru dreptul internațional privat, pentru că înainte ca să cercetăm legea care guvernează căsătoria unui francez în țara românească, trebuie neapărat să știm dacă francezul are sau nu acest drept în țară la noi și răspunsul la această chestiune ni-l dă studiul condițiunii străinului. După expresia însăși a d-lui Weiss, dacă nu mă înșel, istoria condițiunii străinului este istoria civilizației și înainte de război, toată doctrina, fără excepțiune, eră ferm convinsă că dreptul internațional privat nu va ajunge la complectarea lui dezvoltare decât numai atunci când diferența între național și străin, va dispărea cu desăvârșire. Astăzi, după război, doctrina franceză a revenit și chestiunea condițiunii străinului, a pierdut mult din terenul pe care îl câștigase. Ca și naționalitatea, condițiunea străinilor, rezolvată de texte și tratate, este o chestiune de drept intern și se impune judecătorului, care nu are nevoie pentru a o aplica, de nici o cunoștință de drept internațional privat: este o chestiune prejudicială în dreptul nostru, dar prin natura ei, o lege internă de drept public sau privat (căci nu aceasta este chestiunea care mă interesează pentru moment).

A 3-a parte se ocupă de conflictele de legi, materie esențială și tradițională a dreptului internațional privat și se împarte în 2 părți: a) o primă parte, așa numită generală, în care autorul face istoricul și critica diferitelor sisteme de drept internațional privat, după care expune pe acela al Școalei Italiene, la care se alipește; b) a doua parte în care trece în revistă toate chestiunile de drept civil și una de drept comercial, pe care încearcă să le rezolve cu ajutorul sistemului său. Am să atrag atenția asupra a 2 puncte: 1) în această parte, dreptul comparat ocupă fără nici o utilitate, un loc foarte mare, căci după cum am spus-o cu altă ocazie, este în același timp prea dezvoltat pentru a arăta posibilitatea unui conflict și prea puțin serios pentru ca să facă dovada complectă a existenței și interpretării legii străine. Intocmai ca și naționalitatea sau condiția străinilor, toată această parte nu a dat altă osteneală autorului decât aceea de a le transcrie, împrumutându-le diferitelor traducțiuni a codicelor străine.

2) Ori care ar fi diferența între sistemele teoretice de drept internațional, odată ajunși la aplicațiune, soluțiunile sunt aproape aceleași pentru toți autorii și lucrul se explică prin aceea că soluțiunile se impun dela sine, în afară de orice teorie, fie prin utilitatea lor incontestabilă, fie ca o concluzie fatală a cunoștințelor generale de drept, comune tuturor autorilor, toți mari profesori, așa că s'ar putea spune că odată ajunși la aplicațiuni, autorii găsesc soluțiunile din instinct, întocmai ca și vechii statutari, iar toată efortarea consistă în a le pune de acord cu sistemul pe care îl uitase pentru moment.

16) Tratatul Elementar Ed. 2 din 1890, nu tratează chestiunea naționalității care a fost impusă cursului de drept Intern. pr. numai dela 1895.

Nici un sistem nu poate să justifice mai ușor ori ce soluțiune, ca acela al Școalei Italiene, profesat de d. Weiss, grație ordinei publice internaționale care așa cum este întrebuintată, scapă ori cărui control.

În ultima parte, autorul se ocupă de situația străinului dinaintea justiției și e chiar titlul volumelor 5 și 6 din tratatul său teoretic și practic „l'étranger et la justice“. Este vorba despre competența tribunalelor franceze față de străini, procedură și efectul internațional al hotărârilor instanțelor judecătorești, iar în 20 de pagini de la sfârșit, despre faliment în dreptul internațional privat.

Toate aceste chestiuni sunt tratate pe scurt și nu cuprind toate la un loc decât numai 100 pagini, mai puțin de jumătate din paginile consacrate naționalității sau legislației comparate. Este de altfel metoda obicinuită și toate tratatele de drept internațional privat dau până acuma o mai mică atenție acestor chestiuni.

VII.

Este ușor de înțeles că nu pot urmări pas cu pas pe d. Weiss și discută fiecare chestiune în parte, oricare ar fi importanța ei, căci atunci ar trebui să scriu la rândul meu o carte care să aibă 1000 de pagini, și este tot așa de evident că cele scrise de mine aici se adresează, dacă nu unui public de specialiști, dar cel puțin unor oameni cari se ocupa de aproape de dreptul internațional privat, căci nu pot să talmăcesc pe înțelesul tuturor toate dificultățile acestei științe. Am arătat că mai mult de jumătate din manualul d-lui Weiss nu prezintă nici un interes din punctul de vedere din care mi-am propus să-l examinez, deoarece cuprinde naționalitatea, condiția străinilor și legislația comparată, care nu au dat, altă osteneală, autorului decât aceea de a le transcrie și așa fiind în mod forțat a trebuit să mă restrâng și să examinez câteva chestiuni esențiale de drept internațional privat, asupra cărora va trebui să reviu, atunci când voi studia alți autori, cari le-au dat o dezvoltare mai mare. Țin să declar aici că oricare ar fi rezervele pe cari le-am făcut, tratatele d-lui Weiss, rămân ceea ce sunt, adică o lucrare clasică răspândită în lumea întreagă și consacrată de Institutul Franței care a premiat-o în 2 rânduri; fiind obligat să le studiez cu multă atenție și cu deamănuntul, m'am simțit dator să spun ceea ce mă mulțumește și ceea ce cred eu că le lipsește, fără ca prin aceasta să încerc măcar să diminuez meritul bine stabilit al acestor lucrări.

Cred că nu m'am înșelat atunci când am susținut că nu se poate ca o lucrare de drept internațional privat, apărută acum 50 ani, să nu-și revizuiască, cu ocazia unei a 8-a ediții, opinia asupra principalelor chestiuni sau să nu-și schimbe întru nimic metoda de expunere, mai ales că pentru știința noastră, timpul acesta a avut o importanță considerabilă, prin numărul cel mare de publicațiuni de tot felul.

D. Weiss, spune ce e drept, în prefața manualului său, că războiul nu a avut nici o influență asupra dreptului internațional privat; aceasta rămâne de cercetat mai de aproape, dar dacă nu războiul, timpul de 50 ani a avut de sigur o influență de care trebuie ținut seamă. Care poate să fie rostul unei noi edițiuni dacă nu încercăm să ne apărăm ideile cari au fost ataeate între timp, în cazul când nu vrem să renunțăm la ele.

Este adevărat că această ultimă ediție este în principal o afacere de librărie, justificată de înmulțirea studenților din lumea întreagă, dar aceasta nu te îndreptățește să nu-ți aperi ideile și să te mulțumești să le reproduci pe ale d-tale, fără să combați argumentele adversarilor, căci situația singură a unui autor, oricât de mare ar fi ea, nu constituie un răspuns.

ALFRED JUVARA

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 8 Iulie 1925

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Prim președinte

B. Lawr cu Soc. „Grânăria Italiană“

*Jurnal No. 6009 *)*

Camera arbitrală. Decizie dată după Casare. Trimiterea la Curtea de apel. Decizie dată de Curtea de apel ca instanță de trimitere. Există drept de recurs. Art. 103 din Constituție.

Dispoziția din legea Burselor, prin care este suprimat dreptul de recurs contra deciziunilor date de Curțile de Apel, ca instanțe de trimitere, în materie de Bursă, fiind contrarie art. 103 din Constituție, ea nu mai poate avea nici o aplicațiune și de aceia urmează a se decide că există drept de recurs și în contra acestor decizii.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză, pe d-l av. S. Silberman-Roman în susținerea incidentului de inadmisibilitatea recursului și pe avocatul recurentului în combateri și

Deliberând,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a recursului :

Având în vedere că, chestiunea ridicată prin acest incident este aceea de a se ști, dacă față de dispozițiunile art. 103 al. ultim din noua Constituție, deciziunile Curților de Apel ca instanțe de trimitere, în materie de bursă, sunt sau nu susceptibile de recurs în Casațiune ;

Având în vedere că prin citatul articol din Constituțiune se prevede că, dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional ; că, în alți termeni, el constituie un drept intangibil al părților litigante de a ataca pentru violațiuni de forme de procedură și de texte de lege privitoare la fondul dreptului, înaintea instanțelor de control competente, orice hotărâre judecătorească dată asupra fondului independent de cea ce dispune sau va dispune legiuitorul ordinar ;

Considerând că deși în materie de legea burselor legiuitorul ordinar a suprimat dreptul de recurs

*) Dat după divergentă.

contra deciziunilor Curților de Apel ca instanțe de trimitere, totuși această dispozițiune fiind contrară principiului constituțional mai sus arătat nu-și poate avea nicio aplicațiune;

Considerând că este nefondată obiecțiunea, prin care intimata a susținut că constituentul, atribuind un caracter constituțional dreptului de recurs, nu a făcut decât o simplă declarațiune de principii, care, pentru a fi pusă în aplicare, trebuie reglementată printr-o lege ordinară;

Că, în adevăr, dacă Constituțiunea edictează unele principii a căror aplicațiune necesită în prealabil reglementarea lor prin o lege ordinară, principiul prin care el atribue dreptului de recurs în casare un caracter constituțional, este aplicabil prin el însuși fără intervenția vre-unei legi ordinare, de oarece el nu face decât să considere nescrise disp. de lege în ființă, prin cari se suprimă dreptul de recurs și să interzică pe viitor legiuitorului ordinar edictarea unor asemenea dispozițiuni;

Considerând că nici dificultatea rezolvării cesțiunei de a se ști cărei instanțe urmează a se trimite pricina după casare nu poate fi opusă cu succes aplicării nemijlocite a principiului înscris în art. 103 din Constituție; că în adevăr această dificultate este numai aparentă, de oarece cesțiunea trimiterei după casare are a se rezolva neapărat pe baza principiilor generale din legea organică a Curții de Casație referitoare la materie;

Considerând că este de asemenea nefondată obiecțiunea că în materie de legea burselor legiuitorul a acordat părților dreptul de recurs în contra deciziunilor Camerilor arbitrale și deci principiul constituțional ar fi satisfăcut;

Considerând în adevăr, că principiul constituționalizării dreptului de recurs este conceput în termeni generali și nu se poate preta la nici o distincțiune, că efectul său imediat și nediscutabil este acela de a considera ca nule și neavenite orice dispozițiuni, prin care legiuitorul ordinar ar restrânge sau ridica dreptul de recurs contra oricărei hotărâri a instanțelor de fond;

Considerând că, în speță fiind vorba de o hotărâre a unei instanțe de fond, recursul, pe temeiul considerațiunilor arătate, este admisibil în principiu și deci incidentul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul în principiu.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Completul permanent

pentru verificarea titlurilor de proprietate în Dobrogea Nouă

Audiența dela 23 Iunie 1925

Președinția d-lui AL. ALESSIU, Consilier

Enache Bujilov cere verificarea titlurilor sale de proprietate

Decizia No. 1673

Dobrogea Nouă. Cerere de verificare. Lipsă de act din partea pretinsului autor. Nu se poate uni stăpânirea lui cu a actualului deținător pentru dovedirea stăpânirii mirie. Art. 114 legea din 1924 pentru Dobrogea Nouă.

Acte de cumpărare prevăzând suprafața și vecinătățile. Stăpânire peste suprafața din act, dar în limitele vecinătăților. Admisibilitatea probei cu martori în dovedirea ei. Art. 246—248 legea bulgară pentru obligațiuni și contracte. — 1329 și 1334 c. c. român, — 326 pr. c. bulgară și 110 legea din 1924 pentru Dobrogea Nouă.

1) In cazul când un actual deținător de terenuri

rurale din Dobrogea Nouă, nu face dovada că a cumpărat dela pretinsul său autor, terenul rural asupra căruia a cerut verificarea drepturilor sale de proprietate, — dânsul nu poate uni posesiunea sa cu aceea a pretinsului autor, pentru ca astfel să poată dovedi că a posedat terenul în discuțiune în condițiile fixate de art. 114 legea din 1924 pentru Dobrogea Nouă, pentru ca stăpânirea sa să fie considerată drept „mirie“.

De aceea, în asemenea cazuri proba cu martori cerută pentru dovedirea unei astfel de posesiuni, este neconcludentă.

2) Proba cu martori cerută de un actual deținător de terenuri rurale din Dobrogea Nouă, pentru a dovedi că terenurile posedate de dânsul, în limitele prevăzute în actele sale, excede suprafața prevăzută în aceste acte, este admisibilă în drept, întrucât printr'insa nu se tinde a se face o dovadă contrarie conținutului actelor respective, ci numai stabilirea unei chestiuni de fapt, aceea a posedării diferenței dintre întinderea din act și vecinătățile ce el le arată.

Această dovadă nu este oprită prin disp. art. 326 pr. c. bulgară, este admisibilă și din punctul de vedere al aplicării disp. art. 110 legea Dobrogei Noi, modificată în 1924 și în concordanță cu disp. art. 246—248 legea bulgară pentru obligațiuni și 1329 și 1334 c. c. român, odată ce părțile în termenul de 1 an prevăzut de aceste texte de lege nu au uzat de dreptul prevăzut în ele.

Curtea,

După raportul oral al d-lui consilier St. Bonea și în urma emaminării actelor și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Enache Bujilov în contra hotărârii Nr. 83 din 925 dată de Comisiunea județeană pentru verificarea titlurilor de proprietate din județul Caliacra.

Văzând motivul de recurs:

„Toate proprietățile declarate, sunt proprii ale mele cumpărate cu acte notariale, conform legilor bulgare, atunci în vigoare; în ce privește însă suprafața fiecărei tarlale, ea nu a fost măsurată la cumpărătoare ci arătată cu aproximație în act; cum aceste tarlale sunt bucați întregi, cu vecini determinați, nu poate fi nici o îndoială, că întinderea este determinabilă, lucru ce am avut în vedere ambele părți la data încheierii actului. Pe de altă parte nu se poate susține că diferențele în plus, peste întinderea arătată în acte, a fost uzurpată dela Stat, la tarlalele ce nu se limitează cu proprietățile Statului. Deci fiind vorba a se face dovada peste conținutul actului, față de o terță personă Statul, atât prima Comisiune, cât și Comisiunea de apel, au violat legea prin respingerea probei cu martori, invocată de subsemnatul (art. 110 legea din 22 Aprilie 1924 a Dobrogei Noi și art. 35 legea obligațiunei și contracte bulgare“).

Având în vedere că prin hotărârea atacată cu recurs, Comisiunea județeană, menținând hotărârea primei instanțe, constată că recurentul prin actele depuse face dovada posesiunii sale mirie asupra a șapte parcele în suprafață de 12 ha. 1800 m. p. din care îl obligă a abandona Statului treimea de 4 ha. 6 arii, iar asupra restului de 8 ha. 12 arii îl declară absolut proprietar.

Având în vedere că înaintea instanțelor de fond recurentul a declarat că posedă 8 parcele în întindere totală de 15 ha. 6000 m. p. cumpărate dela H.

E. Halilof; că pentru 7 parcele posedă acte de cumpărare iar pentru a opta parcelă denumită „Ciucurtarla“ în întindere de 9000 m. p., cumpărată în 1903 dela acelaș autor nu a făcut act de cumpărare, și a cerut proba cu martori spre a dovedi că a posedat el și autorul său mai mult de 10 ani această parcelă; iar pentru cele 7 parcele pentru cari posedă acte de cumpărare a cerut de asemenea proba cu martori spre a dovedi că a posedat tot terenul cuprins între vecinătățile arătate în acte, teren care în realitate ar fi mai mare decât întinderea declarată în acele acte.

Că însă instanțele de fond au respins ca inutilă proba cu martori cerută spre a dovedi că recurentul și autorul său ar posedă mai mult de 10 ani parcela a opta „Ciucurtarla“ și ca inadmisibilă pentru celelalte 7 parcele în ce privește diferența întinderii terenului prevăzut în actele de cumpărare, ca tinzând să dovedească cu martori în contra conținutului unor acte scrise, probă interzisă de art. 326 procedura civilă bulgară.

Că astăzi se pretinde de recurent prin motivele de recurs, că prin greșita aplicație a art. 35 din legea bulgară asupra obligațiunilor și contractelor și art. 110 din legea organică a Dobrogei Noi, Comisiunea județeană i-a respins proba cu martori, deoarece întiderea parcelor eră determinată în acte prin vecinătățile anume arătate și dovedind că a posedat în limitele acestor vecinătăți, nu face o dovadă în contra actelor.

Considerând că din hotărârile instanțelor de fond se constată că recurentul nu a făcut dovada că ar fi cumpărat dela H. Halilof parcela opta denumită „Ciucurtarla“, și deci nefăcând dovada că H. Halilof este autorul său, cu drept cuvânt prima Comisiune hotărăște că recurentul nu poate uni posesiunea sa cu cea pe care Halilof ar fi avut-o și ca atare proba cu martori pentru a dovedi posesiunea recurentului și a pretinsului său autor eră în ade-văr neconcludentă.

Considerând că potrivit dispozițiunilor art. 246-248 din legea bulgară pentru obligațiuni și contracte, în vigoare în momentul vânzării intervenite între H. Halilof și recurent asupra celor 7 parcele, dispozițiuni corespunzătoare art. 1329 și 1334 cod. civ. român, în cazul când ar fi vre-o diferență în plus sau în minus între întinderea arătată în actul de vânzare, și aceia reală aflată între vecinătățile terenului prevăzute în acte, această diferență nu se ține seamă dacă ea nu întrece a zecea parte din valoarea imobilului.

Că dacă diferența ar excede a zecea parte, cumpărătorul are alegerea sau de a cere rezilierea vânzării, sau de a păstra imobilul plătind suplimentul prețului; că dacă părțile contractante nu au uzat de acest drept în timp de 1 an din ziua contractului, contractul nu mai poate suferi nici o modificare și vânzarea este valabilă pentru diferența ce ar fi între întinderea indicată în act și acea reală cuprinsă între vecinătățile terenului arătate prin act.

Că, în speță, vânzarea celor 7 parcele fiind valabilă în limitele vecinătăților prevăzute prin acte, căci nu s'a făcut dovada că s'ar fi intentat vre-o acțiune pentru complinirea prețului sau anularea vânzării, urmează că recurentul eră în drept a cere proba cu martori spre a stabili că a posedat diferența dintre întinderea de 12 ha. 1800 m. p. arătată în acte și acea reală ce ar rezultă din vecinătățile arătate în acte.

Că dispozițiile art. 326 proc. civ. bulgară pe baza cărora instanța de fond respinge proba cu martori, i nu-și pot găsi aplicație în speță, căci nu este vorba de a se face o dovadă contrarie conținutului actului de vânzare, ci numai a unei chestiuni de fapt, aceia a posesiunii de fapt a diferenței dintre întiderea arătată în act și vecinătățile din act, întinderea care dacă ar fi stabilită nu contrazice cuprinsul menționatului act.

Că dovada cerută eră admisibilă și din punctul de vedere al art. 110 din legea organizării Dobrogei-Noi, căci dacă recurentul ar face dovada că el sau autorii săi au avut posesiune de 10 ani înainte de 1904 a acelui pământ în întinderile aflate între vecinătățile arătate în acte, prin aceasta s'ar stabili dreptul său de posesor mirie, drept care potrive art. 114 din aceeași lege se poate dobândi prin posesiune deci se poate dovedi prin martori, căci numai după verificarea titlurilor pe temeiul acestei legi, proba cu martori devine inadmisibilă conform art. 112 din lege.

Că deci motivul de recurs e întemeiat în această privință și anulându-se hotărârea atacată urmează a se trimite afacerea înaintea aceleiași Comisiuni pentru ca recurentul să-și administreze dovezile sale asupra posesiunii de 10 ani exercitată de el și autorul său asupra celor 7 parcele în limitele vecinătăților indicate prin acte, iar după refacerea acestor probe, să se restituie înaltei Curți dosarul afacerii.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

TRIBUNALUL ORADEA MARE

Audiența dela 9 Noembrie 1925

Președinția d-lui LAD KORN. Consilier

Dem. Sav și Todan Antița cu Gele Pente

Sentința civilă No. 563

Legea pentru accelerarea judecăților Apel declarat la prima instanță mai înainte de 15 Septembrie 1925 și înregistrat la instanța de apel după această dată. Dacă urmează a fi judecat conform vechei proceduri sau conform legii de accelerarea judecăților? Soluție afirmativă. Art. 58 al. 2 legea accelerării judecăților din 1925.

Conform art. 58 al. 2 din legea de unificare a procedurii civile din 1925, apelurile ce se vor găsi introduse la instanțele de apel până la 15 Septembrie 1925 exclusiv, se vor judeca după procedura sub care s'a introdus.

S'a ascultat din partea recl. Dem. Sav și Todan Antița, D-l avocat dr. Iosif Horvat substituit prin d-l avocat Dr. Bartolomeu Stern, iar din partea pârâtului Gele Penta, d. avocat Gh. Popescu, substituit prin d-l avocat Dr. Pop Romul.

Tribunalul deliberând :

Motive.

Articolul 58 alin. II din legea de unificare a procedurii civile dispune, că apelurile ce se vor găsi introduse la instanțele de apel până la 15 Sept. 1925 exclusiv, se vor judeca după procedura sub care s'au introdus.

Se constată că prezentul apel nu s'a găsit introdus la Tribunal la data de 15 Septembrie 1925, ci a fost înregistrat la Tribunal la data de 15 Septembrie 1925, adică după termenul fixat de legiuitor. Astfel fiind și respectând litera legii, apelul trebuie judecat potrivit legii de unificarea procedurii, implinindu-se în prealabil toate formalitățile prevăzute de lege.

Sustinerea apelantului că apelul său trebuie judecat după procedura veche, deoarece a fost declarat la prima instanță

înainte de punerea în vigoare a noii proceduri, adică înainte de 15 Septembrie 1925 și că deci toate apelurile introduse la prima instanță înainte de punerea în aplicare, trebuiesc judecate conform vechii legi,—independent de data înregistrării lor la tribunal, — a fost respinsă ca fiind contrară textului și spiritului legii.

În adevăr, a admite această susținere înseamnă a schimba textul legii, cerând în locul introducerii la „instanța de apel”, — introducerea la „prima instanță” și trecând în acest mod la înfinit peste data precisă, fixată de legiuitor, adică peste termenul de 15 Septembrie 1925. Ori nu este permis interpretului ca sub motiv de a cerceta sensul legii să schimbe textul clar al ei.

Expresia folosită de legiuitor și anume „introducerea apelurilor la instanțele de apel”, adică înregistrarea lor la aceste instanțe, nu trebuie înlocuită cu aceea a termenului în care apelul poate fi declarat la prima instanță, căci dacă legiuitorul ar fi voit să ia acest termen drept normă după care legea veche sau cea nouă cată a fi aplicată, ar fi întrebuințat expresia „declararea apelurilor” iar nu alta, știind că în sistemul vechiu apelul se putea declara la instanța a cărei hotărîre se atacă.

Nici spiritul legii nu este de partea susținerii apelantului. Alianul al doilea din art. 538 al noii legi a fost introdus pe cale de amendament la Senat, tocmai pentru a se evita prelungirea judecăților prin trăgănelile căilor de atac pe atunci în vigoare (amendamentul Crupenschi). Dacă s'ar admite argumentarea apelantului, s'ar proceda împotriva spiritului legii, favorizând tocmai pe cei ce s'au folosit de introducerea la prima instanță a unui apel pe care l-au lăsat ani de zile să rămână la grefa acelei instanțe pentru a întârziă soluționarea cauzei. Dacă aceștia ar fi intenționat să se judece după vechea procedură, nu aveau decât să stăruie pentru introducerea la instanța de apel a apelurilor declarate mai înainte de 15 Sept. 1925, fiind la timp deșteptați de noua lege promulgată cu patru luni mai înainte de punerea ei în aplicare. Ori legiuitorul a voit să lovească prin nulități și decăderi serioase pe cei ce caută să întârzie și să prelungească soluția proceselor. El a fixat un termen precis dela care instanțele urmează să judece după noua procedură toate acțiunile și apelurile înregistrate la acele instanțe, după arătatul termen. Tribunalul a respins obiecția apelantului că nu trebuie obligat un apelant să îndeplinească anumite forme cari la data introducerii apelului nu-i erau cunoscute pentru că nu era încă în vigoare, căci în termenul de patru luni dela promulgarea legii până la punerea ei în aplicare, toți apelanții ale căror apeluri erau deja declarate la prima instanță, aveau timpul necesar, a urgentă introducerea lor la instanțele de apel mai înainte de 15 Septembrie 1925, dacă voiau să se judece după procedura veche; în caz contrar, dacă nu au făcut-o, față de prescripțiile clare ale art. 58, ei trebuie să se judece astăzi după noua procedură.

În speță, Tribunalul a constatat că apelantul nu a făcut nici o diligență de acest fel, ceea ce îi incumbă cu atât mai mult cu cât a declarat apelul la prima instanță în ziua de 3 August 1925, adică la o dată când legea fusese promulgată și astfel fiind Tribunalul a trebuit să dispună trimiterea dosarului la președintele complexului pentru a se împlini formele prevăzute de noua lege de procedură.

(ss) GEORGE P. DOCAN, I. PREDOVICIU.

Opinie separată.

Având în vedere că în această cauză prima instanță (judecătoria din Ceica) a pronunțat sentința în ziua de 25 Iulie 1925.

Având în vedere, că în contra sentinței judecătorei, reclamanții au declarat apel în ziua de 3 August 1925, și în fine,

Având în vedere că dosarul a fost înaintat prin judecătoria tribunalului, numai în ziua de 22 Septembrie 1925 :

Chestiunea este, că conform cărei proceduri trebuie să se rezolve apelul.

Dacă expresia „introduse” cuprinsă în alin. II, al art. 58 din legea de procedură accelerată în astfel de mod o explicăm, că „introducerea” nu e altceva decât sosirea *dosarului întreg* la tribunal, atunci trebuie să procedăm conform legii de procedură accelerată.

Conform opiniei mele sub expresia „introduce” trebuie să înțelegem „declararea” apelului.

Aceasta urmează din faptul, că în alin. I al art. 58, legiuitorul referitor la acțiuni folosește și expresia „introduse”, declarând că acțiunile introduse până la punerea în vigoare a legii se vor judeca după vechea procedură, în prima instanță, prin urmare atunci, când legiuitorul folosește expresia „introduse” și sub această expresie înțelege faptul intentării acțiunii, cu expresia „introduse” folosită în alineatul al doilea, n'a putut înțelege altceva și n'a voit să determine altceva, de cât faptul și timpul declarării apelului.

Din aceasta urmează, că în caz, dacă apelul a fost declarat înainte de 15 Sept. 1925, dar dosarul a sosit la instanța apelativă, numai după 15 Septembrie, apelul se va judeca după procedura, sub care s'a declarat, adică după vechea procedură.

Nu contrazice acestei interpretări împrejurarea că legea spune că „apelurile *ce se vor găsi introduse la instanțele de apel* până la 15 Sept. 1925, exclusiv”, pentru că conform art. 326 Proc. civ. din vechiul Regat, „apelul se va face prin petiție *îndreptată către Curte*” și pentru că legiuitorul a voit să înlesnească și să accelereze judecățile *numai înaintea tribunalelor și Curților de apel*, a gândit numai la dispozițiunile articolului susmenționat conform cărora apelul trebuie să se declare și să se găsească introdus la instanța de apel, și din acest motiv a dispus, că „apelurile *ce se vor găsi introduse*” etc.

De altcum nu trebuie să uităm că legiuitorul a voit și să unifice procedura. În caz, dacă sub expresia „introduse” vom înțelege înaintarea dosarului și nu declararea apelului, această unificare dorită dela legiuitor, nu se poate realiza.

S'a întâmplat în fapt, că într'un proces apelul s'a declarat în luna Aprilie 1924, însă dosarul a fost înaintat tribunalului numai în ziua de 18 Sept. 1925, și în un alt proces apelul s'a făcut în luna August 1925 și dosarul a sosit la tribunal în luna Septembrie, însă înainte de 15 Septembrie.

În aceste cazuri, dacă acceptăm interpretarea contrară, apelul care s'a făcut mai târziu, se va judeca după vechea procedură și apelul, care s'a declarat mai înainte, se va judeca după procedura nouă, pe când scopul legiuitorului a fost că apelurile făcute mai târziu se vor judeca după procedura nouă și făcute mai timpuriu se vor judeca după procedura veche și în acest caz legiuitorul n'a atins scopul lui, n'a unificat, ci a înființat o situație, care contrazice principiul unificării.

În baza acestor motive opinez, că în procesul din chestie apelul să se judece după vechea procedură.

(ss) LUDOVIC KORN.

NOTA. — Din opiniunea separată rezultă că judecătoria din Ceica, judecând afacerea în prima instanță, a pronunțat hotărârea sa în ziua de 25 Iulie 1925.

S'a declarat apel împotriva acestei hotărâri în ziua de 3 August 1925 (la judecătoria).

Și, în fine, că dosarul afacerii cu toate lucrările a fost înaintat Tribunalului (instanța de apel) în ziua de 22 Septembrie 1925.

Cestiunea dedusă în judecata Tribunalului din Oradea Mare, a fost aceea de a se ști sub imperiul cărei legi de procedură urmă să se judece acel apel.

Discuțiunea avută în plenul Tribunalului a provenit din modul de redacțiune necomplet al art. 58, redacțiune cum de altfel o găsim aproape în tot cuprinsul legii din 19 Mai 1925.

Art. 58, în prima lui redacțiunea coprindea:

„Acțiunile introduse până la punerea în vigoare a prezen-

tei legi, se vor judecă *înaintea tuturor instanțelor*, potrivit procedurilor în vigoare în momentul introducerii lor". (Ed. oficială. Desbaterile Senatului, pag. 277 col. I).

D-l Senator C. Krupenschi a cerut modificarea textului, pe considerațiunea, „că se vor găsi în acelaș timp asemenea acțiuni, cari vor trăgăna câte 4—5 ani pentru că se va uză de opozițiuni și de toate căile de trăgănare, cari sunt în procedura astăzi în vigoare“.

Amendamentul propus de d-l senator aveă următorul cuprins :

„Acțiunile introduse până la punerea în vigoare a prezentei legi, se vor judecă după vechea procedură numai înaintea instanței unde se găsesc, urmând ca la *instanța superioară*, să se judece după prezenta lege“.

Iar Comitetul delegaților admitând amendamentul, l'a retușat până la redacțiunea actuală a primelor alineate ale art. 58 :

„ numai înaintea instanței unde se găsesc, urmând ca în *instanța de apel* să se judece după prezenta lege.

„De asemeni apelurile ce se vor găsi introduse la instanțele de apel, până la 15 Septembrie 1925 exclusiv, se vor judecă după procedura sub care s'au introdus“.

După care lege de procedură trebuie judecat un asemenea apel *declarat înainte* de punerea în vigoare a legii din 19 Mai 1925, dar *înregistrat* la Tribunal *după* 15 Septembrie 1925, data punerii în aplicare a legii?

Tribunalul în majoritate, a hotărât că apelul trebuie judecat „potrivit legii de unificarea procedurii, împlinindu-se în prealabil toate formalitățile cerute de lege“. Considerentul de bază al părerii majorității a fost textul însuși al legii, care a căutat pe deoparte să limiteze cari acțiuni urmează să se mai judece după vechea lege de procedură, pe de alta, a exprimat ideea de care s'a călăuzit legiuitorul, și anume: înlesnirea judecăților, și stăvilirea mijloacelor ce se întrebuițeau pentru îngreunarea lor.

Trebuie să recunoaștem că intențiunea legiuitorului putea să fie învederat mai limpede. Prea multe discuțiuni pentru a se aunge la soluțiunea dorită. Aceasta fiindcă pe lângă multele ei lipsuri, și inadvertențe, legea, zisă de accelerarea judecăților, se mai caracterizează și printr'o redacțiune care lasă mult de dorit.

Din redactarea ultimei propozițiuni: „.... urmând ca în *instanța de apel* să se judece după noua lege“ — din primul alineat al art. 58, pare a rezultă:

Legiuitorul a prevăzut în momentul punerii în aplicare a noilor dispozițiuni de procedură că acțiunile în justiție se pot găsi:

a) Fie în curs de judecată înaintea primei instanțe;

b) Sau că prima instanță sesizată cu o acțiune a pronunțat hotărârea în lipsă, în care dreptul de opoziție pentru cel ce nu s'a prezentat, eră încă deschis (art. 148, 154 pr. civilă din 1900).

c) Fie că prima instanță a fost definitiv desinvestită de judecarea procesului, rămânând părții care a pierdut, deschisă numai calea apelului la instanța de apel.

Și a hotărât că acțiunile introduse până la punerea în vigoare a legii, „se vor judecă după vechea procedură *numai înaintea instanței unde se găsesc*...“ Prin urmare prin cuvântul „acțiuni“ legiuitorul a înțeles toate actele de procedură in-

rente unei acțiuni până la epuizarea lor, adică toate fazele preparatorii prin care trece procesul, până la pronunțarea hotărârei de către instanța sesizată de acțiune și desinvestirea ei. Ceeace rezultă din expresiunea legii „se vor judecă“ adică până la darea hotărârei, cum și căile de atac pentru a putea obține de la aceeași instanță schimbarea hotărârei sale,—se vor administra și efectua tot după vechea procedură.

Să examinăm acum situațiunea de fapt în care prima instanță pronunțând hotărârea, a tranșat litigiul și s'a desinvestit de judecarea pricinii.

Se declară apel în potriva unei asemenea hotărâri *înainte* de punerea în aplicare a legii din 19 Mai 1925. Cererea de apel împreună cu dosarul se înaintează instanței de apel, la care se înregistrează *după* 15 Septembrie 1925, (punerea în aplicare a legii).

Alineatul 2 al art. 58, prevede:

„De asemenea apelurile ce se vor găsi introduse la *instanțele de apel*, până la 15 Septembrie 1925 exclusiv, se vor judecă după procedura sub care s'au introdus“.

1. Ce se înțelege prin apeluri ce se vor găsi *introduse la instanțele de apel*?

Până la 15 Septembrie 1925 apelurile la instanțele de apel se introduceau :

a) *In vechiul regat*: La judecătoriile de ocol, art. 104 dispune că apelurile se declară de către părți la grefa judecătoriei care a pronunțat cartea, la tribunalul județului sau la secretarul comunal.

Apelul odată primit, va fi înaintat Tribunalului competente.

Apelul în potriva hotărârilor pronunțate de Tribunal, care a judecat în prima instanță, potrivit art. 326 din proc. civilă „se va face prin petițiune îndreptată către Curte...“. Și textul adaogă:

„In condițiunile mai sus arătate, apelul se va putea da și *prezidentului Tribunalului... care a judecat pricina*“. In acest caz, apelul împreună cu dosarul cauzei, se va înainta, cât mai în grabă, primului prezident al Curții respective“.

b) *In Ardeal*. Paragr. 476 (Titl. IV, Cap. I) prevede că dreptul de apel există contra sentințelor date de tribunal în prima instanță și de judecătoria de ocol, afară de cazurile când legea exclude apelul.

Paragr. 481 care se ocupă de forma apelului hotărâște că apelul trebuie introdus în scris la prima instanță; iar cât privește apelul contra sentinței judecătoriei de ocol pe lângă forma arătată în paragr. menționat, paragr. 482 următor, dispune că se poate consemna și în proces verbal.

După 15 Septembrie 1925: In vechiul regat: împotriva cărților de judecată ale judecătoriilor de ocoale, apelul se face și introduce potrivit aceleiaș art. 104 din legea respectivă.

In Ardeal, cum se arată mai sus, — fiindcă judecătoriile de ocoale au rămas guvernate de vechile legiuri.

Cât privește apelul îndreptat la Curtea de Apel în potriva sentințelor Tribunalului, avem noile dispozițiuni procedurale prevăzute în art. 36 și 38 din lege (19 Mai 1925), unificate pentru tot cuprinsul țării.

In sistemul procedurii din 1900 pentru observarea introducerii apelului în termen la Curte, se socotea întotdeauna *ziua înregistrării petițiunii de apel la Tribunal*, dacă apelul se depunea acolo.

2. Ce înseamnă „se vor judecă după procedura sub care s'a introdus?“

Pentru considerațiunile arătate în parag. 1, prin introducerea unui apel, trebuie să înțelegem și să ne călăuzim de normele în cari se efectua un asemenea act de procedură în momentul înregistrării la autoritatea judecătorească competentă. Or, dacă în momentul când s'a „introdus” apelul, legea din 19 Mai 1925 nu se pusese în aplicare, indiferent când a sosit dosarul la instanța de apel, el putea să sosit și după expirarea termenului de apel, ceea ce în generalitatea cazurilor așa va fi, — instanța de apel nu-l poate judeca decât sub procedura sub care s'a introdus, — fiindcă astfel a decis legiuitorul.

Altfel ar însemna că apelurile pendinte la Curtea de apel și introduse înainte de punerea în aplicare a noiei legi de procedură, să se judece după procedura sub care s'a introdus, — adică vechea procedură, — iar apelurile depuse la prima instanță (judecătorie sau Tribunal) înainte de 15 Septembrie 1925, dar înregistrate (primate) de Tribunal sau Curtea de apel după această dată, să fie judecate de noua lege. Ori câtă bunăvoință am avea pentru a da legii noi de procedură, mai multe acțiuni spre judecare, nu se poate face distincțiunea la care s'a oprit majoritatea Tribunalului din Oradea Mare.

„Se vor judeca după procedura sub care s'a introdus”, înseamnă că în judecarea apelului se vor aplica regulile de procedură existente momentului în care s'a introdus cererea de apel. Cuvântul „introdus” trebuie interpretat în sensul aceleiași expresiuni din al. 1 al art. 58. Și înainte de 15 Septembrie 1925, ori unde s'ar fi declarat apelul, pentru că numai noua lege a determinat precis că se depune la registratura Tribunalului, — instanța chemată să-l judece va avea în vedere numai ziua în care a fost introdus, și va procedea la judecarea lui sub imperiul acelei legi de procedură.

* * *

Am întrevăzut în studiul făcut asupra legii din 19 Mai 1925 *) greutățile ce se vor ivi în interpretarea expresiunilor din art. 58; „se vor judeca după vechea procedură”. Art. 1041 c. pr. civ. fr. prevede: „Le présent code sera exécuté à dater du 1-er janvier 1807: en conséquence, tous procès qui seront intentés depuis cette époque, seront instruits conformément à ses dispositions”.

Adică procesele începute înaintea punerii în aplicare a codului de procedură civilă, vor fi cercetate și judecate după vechile legiuri, ceea ce rezultă din expresiunea legii: „tous procès qui seront intentés depuis, seront instruits conformément à ses dispositions” (Lois de la procédure civile et commerciale, par G. L. Carré, Ch. Adolphe. I, parag. 36 pag. XIII).

Legiuitorul avea posibilitatea să decidă că noua lege de procedură va avea efect retroactiv sau nu. Dacă nu ar fi hotărât nimic, interpretul trebuia să o declare cu efect retroactiv. (Garsonnet et Ch. Cezar Bru, Tr. th. et pr. de procédure civile et commerciale. Ed. III-a, II, parag. 44, pag. 84).

Greutatea survine numai când o lege nouă, schimbând formele de procedură sau creând altele noi, este pusă în aplicare înăuntrul termenului care curge între o acțiune deja introdusă, și da-

rea sentinței. Fără nici o indicațiune, legea nouă trebuie aplicată de îndată, fiindcă o lege nouă este prezumată mai bună ca cea veche: utilitatea de interes general, cere, ca o asemenea lege să fie aplicată cu efect retroactiv.

Art. 742 din proc. civilă din 1900 a determinat sfera de aplicabilitate a vechilor legi de procedură și a rezolvat conflictul ce s'ar fi putut ivi între noua și vechea lege.

Legiuitorul din 1925 a voit și el să determine de când se aplică noile dispozițiuni procedurale. Stilul confuz de redacțiune, va da naștere la soluțiuni contradictorii. Vor veni mereu înaintea instanțelor judecătorești chestiunea retroactivității legilor de procedură. Aceasta fiindcă în acelaș moment subsistă două legi: cea veche pentru acțiunile introduse până la punerea în vigoare a celei noi; alta nouă pentru acțiunile și apelurile introduse după data de 15 Septembrie 1925.

Astfel s'ar putea discuta: mai există dreptul de opozițiune în acțiunile găsite introduse de noua lege? Desființarea acestui mijloc de a schimbă hotărârea, nu este de ordine publică? S'a examinat de doctrină situațiunea creată de o nouă lege de procedură care ar suprima dreptul de apel, existent mai înainte. S'a decis că acest drept trebuie să fie menținut pentru părțile care au obținut o sentință înainte de legea nouă, dar nu acelor cari se găseau cu instanța numai angajată, în momentul punerii în vigoare a legii noi. (E. Glasson. Précis th. et pr. de procédure civile, I, parag. 18, p. 15).

S'a încercat să se opună unei asemenea soluțiuni pretinzându-se că procesul început sub imperiul unei proceduri, trebuie să se termine cu această procedură, cu toate că o lege nouă a intervenit ca să o modifice sau desființeze.

Aceasta însă pentru cazul în care legiuitorul nu ar fi hotărât nimic și nu ar fi regulamentat conflictul.

„Parfois le législateur comprend lui même les inconvénients que peut présenter au cours d'un procès la substitution d'une procédure à une autre et il se décide à déroger, dans une certaine mesure, au principe de la rétroactivité, pour les procès entamés au moment de la mise en vigueur de la loi nouvelle, en déclarant que ces procès continueront à être instruits suivant les formes précédentes”. (Glasson, Eod. loc. pg. 14).

Legiuitorul din 1925, a prevăzut, în mod ne-complet, că toate acțiunile introduse până la punerea în vigoare a legii, se vor judeca după vechea procedură. Expresiunea generică „vechea procedură” trebuie să însemne pentru părțile în proces, toate drepturile prevăzute în procedura care există, (decî și dreptul de a face opoziție în potriiva hotărîrilor pronunțate în lipsă), în momentul punerii în aplicare a noiei legi.

Interpretului nu-i este îngăduit nici un fel de restricțiune, și nu se poate declara decăzută partea dintr'un drept care-l avea, și pe care legiuitorul a înțeles să-l mențină. Soluțiunea ce o dăm este întărită de finalul primului alineat al art. 58: „...urmând ca instanța de apel să se judece după prezenta lege”.

Numai dispozițiunile coprinse în art. 70, și *precis determinate* acolo, se aplică la toate acțiunile pendinte înaintea justiției dela data promulgării noiei legi, soluțiune dedusă din expresiunea legii:

*) Vezi Legea din 19 Mai 1925. „Observațiuni Critice” de M. Vitu, pag. 29 și urm.

„afară de dispozițiunile art. 44, 45, 47, 48, 49, 51, 55, 56 și 65, cari se aplică dela promulgarea ei”. numai dispozițiunile coprinse în art. 70 se aplică, fără nici o distincție, în ce privește data introducerii lor, tuturor cererilor (acțiuni, apeluri) cari se găseau pendinte înaintea instanțelor judecătorești competente, în momentul promulgării noiei legi.

M. VITZU
Avocat

TRIBUNALUL ROMANAȚI SECȚIA I

Audiența dela 14 Iulie 1925

Președenția d-lui M. CĂPITĂNESCU, prim președinte
I. S. Cojocariu și alții cu Maria Mavrodin
Sentința civilă No. 891

Acțiune posesorie. Coproprietar. Dacă are exercițiul acestei acțiuni, Art. 37 l. j. o. și art. 1846 și 1847 cod. civ.

Coproprietarii, ca și moștenitorii nu pot intenta acțiunea posesorie în complângere sau reintegrare, întrucât nu posedă sub nume de proprietar.

Apelanții prin adv. Radovici, intimata prin adv. G. Pavlidi și I. Marotinescu.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de I. Cojocăreanu, Toma Cojocăreanu și Ion M. D. Radu, din comuna Cioroiu, contra Cărții de judecată civilă a judecătoriei ocolului Osica de Sus Nr. 5 din 1925, prin care se admite acțiunea posesorie intentată contra lor, de reclamanta Maria Mavrodin și sunt obligați să lase în posesiunea acestia un teren în suprafață de 5 Ha cu vecinătățile arătate în acea carte.

Ascultând pe părți în susțineri:

Având în vedere că reclamanta pretinde că posesiunea acestui teren s'a exercitat de dânsa și că apelanții i-au turburat-o prin ocuparea terenului de către ei.

Având în vedere că după art. 31 din legea jud. de ocoale combinat cu art. 1846 și 1847 codul civil, pentru a avea exercițiul acțiunii posesoriei, se cere o posesiune animo-domini, adică sub nume de proprietar. Că coproprietarii ca și comostenitorii nu pot intenta acțiune posesorie în complângere sau reintegrare, întrucât ei nu au o posesiune sub nume de proprietar.

Având în vedere că este necontestat că terenul în litigiu face parte din moșia Bălănești.

Având în vedere că, din considerentele deciziunii Curții de apel din Craiova Nr. 120 din 912 relativă la stabilirea hotărârilor despre această moșie de care apelanții se servea și care a fost executată pe teren în această privință după cererea lor, prin procesul verbal al Portăreilor locali cu data de 19 Maiu 1923 și actul de executare cu aceiaș dată încheiat de d. Supleant O. Niculescu și inginerul G. Grumăzescu, se constată că numiții apelanți sunt coproprietari în moșia Bălănești, cu o suprafață de 40 pogoane prin cumpărare dela soții Ecaterina și Constantin Tărtășescu cu actele autentice de acest Tribunal la Nr. 658 și 659 din 893, cari posedau această moșie în devălmășie cu ceilalți coproprietari, între cari și reclamanta Maria Mavrodin, întrucât se arată că vânzarea s'a făcut din părțile ce posedă în indiviziune în acea moșie.

Având în vedere că acele 40 pogoane au fost cumpărate la limita moșiei Bălănești despre pământul delimitat locuitorilor improprietăriți pe moșia statului Cioroiu sau Cioroiășu, adică în plăturile însemnate pe planul Inginerului hotarnic Râmnicăneanu cu nr. VI, VII și VIII.

Că statul făcând hotărnicia moșiei sale Cioroiu, despre vecinătatea cu moșia Bălănești, proprietatea indiviză a soților Tărtășescu, azi apelanții, Maria Mavrodin și alți coproprietari, revendică cu acea ocazie și menționatele plături, însă ac-

țiunea i-a fost respinsă, astfel, că, ele au rămas aparținând tot de moșia Bălănești.

Că făcându-se executarea deciziunii Curții de apel Craiova Nr. 98 din 903, care confirmă planul și hotărnicia moșiei Cioroiu despre moșia Bălănești, apelanții în calitatea lor de coproprietari au făcut contestație la acea executare, motivând că astfel cum s'a făcut executarea să ia din moșia Bălănești în plăturile de mai sus o întindere de aproape 24 pogoane.

Că această contestație fiind judecată de Curte a fost admisă prin decizia Nr. 120 din 912, menționată mai sus, și s'a anulat executarea în ce privește linia de hotar dintre moșia statului Cioroiu și Bălănești, notată în planul inginerului Râmnicăneanu cu lit. M. N. O și P. dispunându-se a se face o nouă executare în privința menționatei linii de hotar prin punctele însemnate pe plan cu lit. M. U. V. X. O și de aci în litera P pe linia curbă însemnată pe plan.

Că apelanții au cerut executarea acestei deciziuni care s'a efectuat de d. supleant O. Niculescu cu Inginerul Grumăzescu prin actul de executare de care s'a vorbit mai sus cu data de 19 Maiu 1923 însoțit fiind și de Capul de portărei C. A. Ionescu, care prin procesul verbal cu aceiaș dată a pus pe apelanți în posesie pe linia de hotar cuprinsă între aceste puncte în care figurează terenul în litigiu.

Considerând că astfel stând faptele, apelanții prin cumpărătoare sunt substituiți în locul foștilor proprietari în indiviziune Tărtășescu și în atare caz, reclamanta Maria Mavrodin găsindu-se în indiviziune cu alții nu putea posedă pentru dânsa în mod exclusiv și atâta timp cât ea nu a dovedit că eră singură proprietar. Planiol Nr. 2284, pag. 708.

Că astfel fiind, pentru aceste considerațiuni, apelul de față este fondat și urmează a fi admis, respingându-se ca nefondată acțiunea făcută de intimata-reclamantă Maria Mavrodin, cu cincisute lei cheltueli de judecată cât s'a apreciat de tribunal.

Pentru aceste motive, Tribunalul în majoritate admite apelul făcut, etc.

(ss) M. Căpitănescu, C. I. Schintee.

Grefier, (ss) B. Dumitrescu.

OPINIUNE

Subscrisul difer de părerea majorității pentru următoarele considerațiuni:

Asupra apelului făcut de Ion Cojocăreanu, Ion Mandă și Toma Cojocăreanu toți din com. Cioroiu, împotriva cărții de judecată civilă Nr. 5 din 14 Ianuarie 1925, a judecătoriei rurale Osica de Sus prin care s'a admis ca întemeiată acțiunea posesorie intentată de Maria Mavrodin din Slatina, pentru 5 hectare de pământ arabil situat în hotarul com. Cioroi cu învecinările arătate în acțiune.

Având în vedere că după cum se constată din dosar, acțiunea a fost intentată la 16 Decembrie 1924, iar turburarea a avut loc la 13 Octombrie acelaș an.

Că din interogatoriul luat apelanților părăți înaintea judecătorului de ocol în ședința dela 14 Ianuarie 1925, se constată că pământul din proces s'a muncit în anul 1924 de Dumitru Udrescu și din cartea de judecată civilă Nr. 88 din 924 a aceleiași judecătorii rezultă că D. Udrescu a avut în arendă pământul din proces dela intimata reclamantă Maria Mavrodin în anii 1923 și 1924, intimata deci a exercitat o posesiune sub nume de proprietar mai mult de un an înainte de turburare.

Că deci acțiunea sa întrunește toate elementele cerute de art. 31 din legea judecătorilor de ocoale.

Considerând că apelanții părăți își sprijină dreptul lor pe deciziunea civilă Nr. 120 din 912 a Curții de apel Craiova aflată la dosar din care rezultă că dânsii în calitate de cumpărători a 40 pogoane pământ din moșia Bălănești dela Constantin și Ecaterina Tărtășescu au făcut contestație la executarea deciziei Nr. 98 din 903 a aceleiași Curții de apel, dată în proces cu statul, pretinzând că prin tragerea liniei de hotar între moșiile Cioroiu și Bălănești se cutroapea de stat 26 pogoane.

Că această contestație admitându-se prin deciziunea suscitată, s'a dispus a se face o nouă executare pe teren în privința liniei de hotar însemnată pe planul inginerului hotarnic C. N. Râmniceanu prin punctele M, U, V, N, X, O și de aci în litera P. executare care s'a făcut de Capul Portăreilor Trib. Romani în ziua de 19 Maiu 1923 în unire cu d. O. Niculescu Supleantul Tribunalului și inginerul Grumăzescu.

Considerând că s'a obiectat în ședință de apelanți cum că intimata Maria Mavrodin a fost față la executarea făcută de portărel și n'a făcut nici o obiecțiune și nici contestație, deducând din această împrejurare de fapt că a renunțat la dreptul de a intenta acțiunea posesorie de față.

Considerând că din simpla prezentă a intimatei reclamante la punerea în posesie a apelanților nu se poate trage concluzia de renunțare la un drept al său, mai ales că dânsa în procesul cu statul pentru schimbarea liniei de hotar fusese citată ca parte alăturată lângă apelanții de azi împreună cu alți coproprietari ai moșiei Bălănești și hotărîrea câștigată profită tuturor părților deci și intimatelor.

Considerând că în materie de renunțări la drepturi regula ce trebuie urmată este că renunțarea tacită nu se poate deduce decât din fapte cari nu pot altfel interpreta pentru că nimeni nu e presupus că renunță cu ușurință la un drept ce-i aparține. Vezi și Alexandresco vol. X. pag. 694.

Că pe de altă parte dacă se ține în seamă că portărelel a depășit dispozitivul deciziunii ce execută, căci în loc să se mărginească a trage pe teren linia de hotar prin punctele indicate în planul inginerului, lăsând ca pământul câștigat și aflat între linia contestată și cea nouă să se împartă între proprietarii vecini în limita drepturilor lor, a efectuat punerea în posesie a contestatorilor, apelanții de azi, — pe întreaga această porțiune de pământ, însumând o întindere mult mai mare decât cele 26 pogoane ce făcuseră obiectul contestațiunii lor.

Că astfel stând lucrurile prezumția de renunțare trasă din împrejurarea mai sus arătată nici nu mai poate fi pusă și astfel se explică lipsa de obiecțiune a intimatelor la operațiunea punerii în posesie.

Considerând că din actele dela dosar mai rezultă că Constantin și Ecaterina Tărtășescu vânzătorii către apelanții pârâți erau coproprietari ai moșiei Bălănești cu reclamanta și alte persoane și întrucât apelanții ca cumpărători sunt substituiți în locul foștilor proprietari Tărtășescu, se pune întrebarea dacă între coproprietari sunt admisibile acțiunile posesorii.

Considerând că nimic nu se opune ca acțiunile posesorii să poată fi exercitate între coproprietari dacă se face dovada că posesiunea întrunește elementele cerute de art. 1846 și 1847 c. civ. În acest sens: Cas. rom. Dreptul din 1888 No. 4 și din 1909 No. 18; Aubry et Rau II No. 221 și alte autorități citate în Alexandresco vol. IX pag. 542 în notă; Judecătoria Ocol. Scărișoara în Justiția anul IV No. 10 din Iunie 1921.

Considerând că această teorie își găsește fundamentul juridic în art. 729 c. civ. care admite între comostenitori dobândirea proprietății prin prescripție.

Că posesiunea fiind baza prescripțiunii — art. 1846 c. civ. — și dacă legea prin textul sus citat admite între comostenitori o posesiune sub nume de proprietar, singura care duce la prescripție — art. 1847 c. civ., — nu mai încapă îndoială că trebuie admisă între ei și acțiunea posesorie care apără posesiunea, căci este de principiu că nu există drept fără acțiune.

Că pentru toate aceste considerațiuni sunt de părere a se respinge ca nefondat apelul de față, cu cheltuieli de judecată.

(ss) I. T. GEORGESCU

A apărut: *Reorganizarea instanțelor judiciare militare* de d-l Căpitan George Cristescu Dr. în drep substituit de comisar regal la Consiliul de război divizia IV. Preț 40 lei.

Scumpindu-se hârtia am fost siliți ca să urcăm și noi cu 100 lei prețul. Astfel abonamentul pe anul 1926 va fi de 600 lei pentru magistrați și 700 pentru avocați, menținându-se prețul pentru autorități la 1000 lei anual.

Rugăm pe cei rămași în întârziere cu plata, a ține cont de sacrificiile ce ne impunem și a ne trimite sumele datorate prin mandat poștal, notând pe cotor „pentru abonament la . . .”
Editura „Curierul Judiciar”

A APARUT în editura „Curierul Judiciar” Volumul II, TRATAT DE DREPT ȘI PROCEDURA PENALA, cursul prof. I. Tanoviceanu, ediția II-a, revăzut și complectat în ce privește doctrina română și străină de d-l Dr. Vintilă Dongoroz, avocat, cu referințe pentru Bucovina de d-l Dr. Corneliu Chise-liță, consilier la Înalta Curte de casație, iar pentru Ardeal de d-l Dr. Ștefan Laday, juriscult în Cluj. Jurisprudența complectată de d-l Dr. Eugen Decusară, Directorul statisticeii în Ministerul de justiție, secretar de redacție la „Curierul Judiciar”.

S'a pus sub presă vol. III ce va apare în cursul lunii Februarie.

De vânzare la editor „Curierul Judiciar”, București, strada Artei 5 și la principalele librării. PREȚUL 500 lei. Acelaș preț și vol. I care se poate comandă la „Curierul Judiciar”, care le expediază numai contra plată prin mandat poștal, anticipat.

A apărut în editura „Curierul Judiciar”

CALAUZA CETĂȚEANULUI

în materie judiciară (ediția III Vol. I), de I. Radoi avocat. Fost președinte al Trib. Argeș și al Trib. Comercial din București.

Manual teoretic și practic, cuprinzând și tot felul de formule relative la acțiuni, apeluri, recursuri, contestații, în materie civilă comercială, penală și de impozite fiscale; formulare de acte și contracte: Vânzare-Ipoteci, Cesiuni, Gaj, Comodat, Societate, Partaj și tot felul de petițiuni și formulare cu privire la Succesiuni, Hotărnicii, Tutele, etc. Procese-verbale, Sentințe.

Această călăuză este necesară tinerilor magistrați și avocați, tutulor cetățenilor și caselor de comerț și industrie.

Ediția este revăzută, mărită și complectată cu legile noi unificatoare pentru vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Volumul este imprimat pe hârtie velină, conține peste 750 pagine. Vol. II va apare în cursul lunii Februarie 1926.

Prețul fiecărui volum este 400 lei, iar volumul legat 500 lei.

De vânzare la Curierul Judiciar, București, 5 Str. Artei și la toate librăriile. Depozit general la Agenția generale de librairie et de publication, str. Lipsani 16, București, de unde librăriile se pot aproviziona.

Rugăm pe onorații noștri colaboratori și cititori—avocați și magistrați—să binevoiască a continuă cu trimiterea regulat, săptămânal—scrise descifrabil pe câte o pagină — a hotărîrilor ce interesează a fi publicate ca spețe fie în *Curierul Judiciar*, în extenso, fie în *Jurisprudența Generală*, în rezumat, așa după cum le publicăm.

La hotărîrile cari prezintă un interes deosebit, Redacția va îngriji să fie însoțite de Note.

SOCIET. ANON. „CARTEA ROMÂNEASCA”

Se aduce la cunoștința publică că societatea noastră fiind reprezentantă exclusivă pentru România a tutulor publicațiilor Societății Națiunilor, doritorii se pot adresă la Librăria „Cartea Românească” din București, Bulev. Academiei 3, pentru orice publicațiune din cele de mai sus.

Se fac de asemenea și abonamente la publicațiune.

Cataloge la cerere.